

Møteinnkalling

Utvalg:	Rondane-Dovre nasjonalparkstyret
Møtested:	Rondvassbu turisthytte
Dato:	02.09.2022
Tidspunkt:	10:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Oppmøte kl. 09:00, parkeringsplassen på Spranget.

Transporten tur/retur Spranget - Rondvassbu vil skje **på tråsykkel**. For de som ikke stiller med egen sykkel vil vi organisere felles leie av sykler.

Fint om du melder på forhånd om du trenger leiesykkel, eller av legetime årsaker ikke kan sykle. Vi vil da sørge for annen transport inn til Rondvassbu.

En del av møtet vil bli brukt på orientering/omvisning fra DNT, om bygningsmessig status og behov for Rondvassbu.

Videre vil styreleder sondere mulighetene for et arbeidsmøte, primo november, med gjennomgang av utkast til forvaltningsplan.

Eventuelt forfall eller andre opplysninger meldes til sekretariatet ved:

Eirin Berge - tlf. 61266209; mob.tlf. 91538046; e-post: fmopebe@statsforvalteren.no

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 39/2022	Godkjenning av innkalling og valg av medlem til å skrive under protokoll		
ST 40/2022	Frydalen LVO - oppføring av nytt uthus Luseby 46		2022/6601
ST 41/2022	Rondane NP - dispensasjon - overbygd bord med benker ved Rondvassbu - DNT Oslo og Omegn		2022/7816
ST 42/2022	Frydalen LVO - dispensasjon - riving av seterbebyggelse - Gammelsteig - Nysteig - Steig gard		2022/7394
ST 43/2022	Grimsdalen LVO - riving av seterbebyggelse - Bjørnsgardsætre		2022/7775
ST 44/2022	Frydalen LVO - dispensasjon - oppsetting og drift av vegbom - Peer Gynt seterveg		2021/6734
ST 45/2022	Frydalen LVO - dispensasjon - flytting av vegbom - vegstyrene i Bergetjønalia og Storulvegen		2022/7800
ST 46/2022	Folldal - kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer 2022 - 2025 - høring		2022/6233
ST 47/2022	Delegerte vedtak		
DS 60/2022	Delegert sak - Rondane NP - dispensasjon - motorferdsel barmark - transport av hundeevipasje i samband med søk etter kadaver		2022/7374
DS 61/2022	Delegert sak - Rondane NP - Frydalen LVO - dispensasjon - motorferdsel barmark - bruk av spisshund som løs hund og viltkamera-fellingsforsøk på jerv - fellingslag for Fron og Ringebu og Sel		2022/7477
DS 62/2022	Rondane NP - Frydalen LVO - forlengelse dispensasjon - bruk av spisshund som løs hund - fellingsforsøk på jerv - fellingslaget Fron og Ringebu		2022/6804
DS 63/2022	Forlenget varighet - Delegert sak - Rondane NP - Frydalen LVO - Myldingi NR dispensasjon - motorferdsel barmark - bruk av spisshund som løs hund og viltkamera- fellingsforsøk på jerv - fellingslag for Fron og Ringebu og Sel		2022/7477
DS 64/2022	Delegert sak - Rondane NP - Frydalen LVO - Myldingi NR - dispensasjon - kommunene Sel, Nord-Fron og Sør-Fron motorferdsel, bruk av løs hund (spisshund) og viltkamera ved skadefellingsforsøk på jerv		2022/7477
DS 65/2022	Delegert sak - Rondane NP - Frydalen LVO - dispensasjon - motorferdsel barmark - bruk av spisshund som løs hund - fellingsforsøk på jerv - fellingslaget Fron og Ringebu		2022/6804

DS 66/2022	Rondane NP - dispensasjon - motorferdsel barmark på vegen til Rondvassbu - bruk av viltkamera for lokalisering av jerv	2022/7357
DS 67/2022	Delegert sak - Rondane NP - Dovre NP - Grimsdalen LVO - dispensasjon fra båndtvangbestemmelsene i forbindelse med skadefellingsforsøk - bjørn - Dovre skadefellingslag	2022/8000
DS 68/2022	Delegert sak - Rondane NP - oppsetting av skilt ved Lonin om telting	2022/7343
DS 69/2022	Delegert sak - Frydalen LVO - skilt om villreinjakt - Sel fjellstyre	2022/8090
DS 70/2022	Dovre NP - avslag - ti på topp Falketind - 2022 - Alvdal Turforening	2022/7155
DS 71/2022	Delegert sak - avslag - utsatt frist - Dovre NP - ti på topp - 2022 - Alvdal Turforening	2022/7155
DS 72/2022	Delegert sak - Rondane NP - Dovre NP - avslag - bruk av drone - Norumfoto v/ Tommy Norum	2022/6303
DS 73/2022	Rondane NP - dispensasjon - viltkamera - skadefelling jerv	2022/6804
DS 74/2022	Delegert sak - Rondane NP - Dispensasjon til plassering av stolpe ifbm stolpejakt i Sel kommune	2022/6445
DS 75/2022	Delegert sak - Rondane NP - Myldingi NR - dispensasjon - motorferdsel - Gammelgården - Bjørnholla - naturtypekartlegging - Stiftelsen Biofokus	2022/7599
DS 76/2022	Delegert sak - Rondane NP - motorferdsel - barmark - overvåkning i referanseelver - NINA	2022/6544
DS 77/2022	Delegert sak - Hemmeldalen NR - dispensasjon - transport av felt elg og hjort - 2022 - 2025 Kiær Mykleby	2022/7689
DS 78/2022	Delegert sak - Motorferdsel barmark 2022 - transport til hytte gbnr 344/16 Nord-Fron kommune- Ole Kristian Haug	2021/4504
DS 79/2022	Delegert sak - Dispensasjon - Motorferdsel barmark 2022 - Gråsida grunneierlag	2022/7186
DS 80/2022	Delegert sak - Frydalen LVO - Dispensasjon motorferdsel barmark 2022 -Liv Slåen Heyerdahl og Tony Heyerdahl	2022/5793
ST 48/2022	Referatsaker	
RS	Rondane-Dovre NP - vedtak - riving av bru over Stor-Ula ved Spranget - 329/1	2021/7540
RS	Orientering om stenging av bru over Stor-Ula, i Sel og Nordre Kolloen statsallmenning	2021/7540
RS	Avvik - oppføring av gnr/bnr i verneforskriftene for verneområdene - Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	2022/7429
RS	Avtale om skjøtsel Dalseg nordre seter - signert - Avtale om skjøtsel Veslekvea - signert	2020/6810

RS	Signerte avtaler om skjøtsel Nysteig og om skjøtsel Gammelsteig	2020/6810
RS	Frydalen LVO - vedrørende kjøreskader på kjørespor til Frylia - Sandviken	2021/4504
RS	Ikke behov for transport - Rondane NP - helikopter - transport av materialer og utstyr for vedlikehold av Dassbue - Steinar Rosten	2021/8979
RS	Høring - Regional plan for det inkluderende Innlandet 2023 - 2026 (2030)	2021/3803
RS	Svar - Søknad - Rondane NP - 2022 - organisert ferdsel - Folldal Turlag	2022/7458
RS	Svar - Folldal turlags aktivitet i Rondane 2022	2022/7493
RS	Rondane NP - Dovre NP - merking av stier og tilrettelegging for aktiviteter i nasjonalparkene	2022/7923
RS	Rondane NP - Dovre NP - svar - merking av stier og tilrettelegging for aktiviteter i nasjonalparkene	2022/7923
RS	Oppdatert - Rondane NP - Skilting og informasjon - Stilaget for Mysusetter, Raphamn og Kringseter	2022/7923
RS	Rondane NP - Grimsdalen LVO - mottatt rapport om berging av kalv	2022/7927
RS	Rondane NP - Frydalen LVO - opplysning - søknad om forlengelse av skadefellingstillatelse på jerv - Deres ref. 2022/7873	2022/7477
RS	Frydalen LVO - oppsummering av befarings Søre Eldåseter 17.08.22	2020/6810
RS	Frydalen LVO - avtale med Jørn Lodver Dalseg - rydding av einer på Eldåsetra	2020/6810
RS	Frydalen LVO - godtatt - avtale med Jørn Lodver Dalseg - rydding av einer på Eldåsetra	2020/6810
RS	Oppdatert liste, 28.07.22 - tiltak 2022 - Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	2021/9548
ST 49/2022	Eventuelt	

**ST 39/2022 Godkjenning av innkalling og valg av medlem til å skrive under
protokoll**

Arkivsaksnummer: 2022/6601-4

Saksbehandler: Trond Stensby

Dato: 16.08.2022

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	40/2022	02.09.2022

Frydalen LVO - oppføring av nytt uthus Luseby 46

Innstilling fra forvalter

A.

Med hjemmel i verneforskriften for Frydalen landskapsvernområde § 3, pkt. 1.3. e) får Ann Torill og Tore Mohn tillatelse til gjenoppføring av uthus på Luseby 46, gnr. 344 bnr. 25 i Nord-Fron kommune.

Vilkår:

- Uthuset skal ha maksimale ytre mål på fasade 5,5 meter x 3,2 meter.
- Gesimshøgde skal være maksimalt 2,35 meter.
- Mønehøyde skal være maksimalt 3,16 meter
- Takutstikk skal maksimalt være 0,5 m.
- Fargen på uthuset skal tilsvare fargen hytta.
- Uthuset skal ikke innredes for overnatting.
- Tillatelsen gjelder til 30.09.2025.
- Når tiltaket er fullført skal Rondane-Dovre nasjonalparkstyre ha en kort melding med bilder av det nye bygget. Meldingen sendes på e-post til sfinpost@statsforvalteren.no, og merkes «arkivsak 22/6601».

B.

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48, får Ann Torill og Tore Mohn dispensasjon fra verneforskriften for Frydalen landskapsvernområde, § 3, pkt. 5.1 for transport med traktor og tilhenger langs kjørespor fra Fryosen til hytte på gnr. 344 bnr. 25, Luseby 46.

Dispensasjonen gjelder frakt av materialer til byggetiltak gitt i byggetillatelse av Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, i denne saken.

Dispensasjonen gis med følgende vilkår:

- Dispensasjonen gjelder for inntil 15 turer med traktor og tilhenger på barmark, etter kjørespor vist på kartutsnitt i saken (se figur 4 i saken)
- Tillatelsen gjelder frem til materialtransporten og byggearbeidene er fullført, senest 30.09.2025.
- Statens naturoppsyn Rondane (tlf. 481 13 674) skal i forkant av transportene ha melding om når kjøring skal gjennomføres.

- Transporten må skje varsomt og kan først skje når kjøresporet har tørket opp for å gi minst mulig terrengslitasje. Det skal ikke kjøres utenfor det etablerte kjøresporet som ligger der i dag.
- Hvis det likevel oppstår kjøreskader, kan tiltakshaver bli ansvarlig for reparasjon av disse i samråd med forvaltningsmyndigheten og Statens naturoppsyn.
- Vedlagte kjørebok skal sendes forvaltningsmyndigheten innen tre uker etter at transporten er utført.

Denne dispensasjonen er gitt etter verneforskriften og naturmangfoldloven. Tiltakshaver har selv ansvar for innhenting av samtykke fra berørte grunneiere der dette er nødvendig, og for at det foreligger tillatelse etter motorferdselsloven fra Nord-Fron kommune.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Søknad fra Ann Torill og Tore Mohn, datert 04.08.22, med vedlegg:

- Vedlegg D-1 situasjonsplan
- Vedlegg E-1 fasade
- Vedlegg F-1 redegjørelse søknad uten ansvarsrett
- Kvittring nabovarsel
- SvarPåNabovarsel_344_29_0
- SvarPåNabovarsel_344_5_0

Saksopplysninger

Nord-Fron kommune har sendt over saken i brev datert 09.08.22.

Selskapet Arkoconsult har på vegne av Ann Torill og Tore Mohn, i følgebrev datert 01.07.22 og på fastsatt skjema datert 04.08.22, søkt om gjenoppføring av nytt uthus etter brann, på Luseby 46 (gnr. 344 bnr. 25) i Frydalen landskapsvernområde, Nord-Fron kommune.

Følgebrevet gjengitt her:

«Saksforhold

Det søkes herved om tillatelse til tiltak uten ansvarsrett ved Gbnr. 344/25 i Nord-Fron kommune. Tiltaket består i gjenoppføring av uthus etter brannskade. Uthuset skal brukes til lagring. Tiltakshaver er Ann Torill Mohn.

Eiendommen ligger innenfor hensynssone 720_2, «båndlegging etter lov om naturvern» i kommuneplanens arealdel, og er omfattet av forskrift om verneplan for rondane., vedlegg 5, vern av Frydalen landskapsvernområde, Sel, Sør-Fron og Nord-fron kommuner, Oppland.

Formålet med opprettelsen av Frydalen landskapsvernområde er å:

- *ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart,*
- *ta vare på leveområder for villreinstammen i Rondane og et rikt dyre- og planteliv,*
- *ta vare på landskapsformene.*

Det er i denne saken snakk om å føre opp igjen et uthus/ bodbygg etter brannskade. Uthuset har ytre mål 5,5 meter x 3,2 meter. Målene er noe justert i forhold til tidligere uthus som brant ned, men arealet (BYA) er tilsvarende uthuset som brant ned. Plassering av uthus er endret noe basert på tiltakshaver sine ønsker om en mer gunstig plassering på eiendommen. Forskriftens §3, punkt 1.3 åpner opp for at forvaltningsmyndighetene kan gi tillatelse til gjenoppføring av bygninger som går tapt ved brann eller naturskade. Det er dermed ikke behov for dispensasjon. Det bes også om tillatelse til å frakte nødvendig materiell og personal til eiendommen i byggeperioden. Frakting av materiell og personale vil

foregå med mindre motorisert kjøretøy, som atv eller lignende. Ferdslen vil bli loggført iht. krav. Det legges til grunn at Nord-Fron kommune sender søknaden for uttale til Rondane og Dovre nasjonalparkstyre skal uttale seg i saken.

Planstatus:

Eiendommen er avsatt til LNFR- område i kommuneplanens arealdel. I LNF- områder er det kun tillatt med tiltak som er nødvendige for landbruk-, natur- og friluftsmål, samt for næringsvirksomhet basert på gårdens ressursgrunnlag

Det er avklart med Nord-Fron kommune at tiltaket ikke er avhengig av dispensasjon fra LNFFormålet. Tiltaket anses å være i tråd med dette formålet dersom det godkjennes av RondaneDovre nasjonalparkstyre.

Forhåndskonferanse:

Det er ikke avholdt forhåndskonferanse i forbindelse med denne søknaden.

Dispensasjon:

Tiltaket er ikke avhengig av dispensasjon.

Naboforhold:

Tiltaket er nabovarslet i altinn iht. naboliste fra Nord-fron kommune.

Det foreligger ingen merknader.

Tiltakets utforming og plassering:

Tiltaket oppføres med tilsvarende størrelse (areal) som forut brannen, men med noe justering på lengde/bredde. UTF foretak har sammen med tiltakshaver målt grunnmuren på tidligere uthus, og areal på nytt uthus er med utgangspunkt i dette.

Tegninger finnes i vedlegg E-1.

Uthuset er ved tilbakeføring ønsket plassert nærmere fritidsboligen og lenger sør på eiendommen som følge av praktiske årsaker. Vi kan ikke se at dette skal kunne påvirke negativt de hensyn som ligger bak formålet med opprettelsen av frydalen landskapsvernomsråde eller LNF området. Det er ikke snakk om å ta i bruk mer areal enn tidligere. En flytting av uthuset vil heller ikke påvirke særpreget til området, eller påvirke landskapets egenart. Når det gjelder formålet bak bestemmelsene knyttet til LNFR- formålet, kan vi heller ikke se noen ulemper her ved at uthuset flyttes. Det vil heller være positivt å flytte uthuset med hensyn på LNF-formålet, da en samlokalisering og fortetting av bygningene på eiendommen indirekte vil føre til privatisering av et mindre areal på eiendommen og området for øvrig.

Se situasjonsplan, vedlegg D-1 som viser plassering av uthus før brannen, og ønsket plassering av uthus for gjenoppføring.

Vann og avløp:

Tiltaket skal ikke ha innlagt vann.

Utnyttelsesgrad:

I denne saken kan det vises til at det meste av de fysiske rammer knyttet til bygningsmassen forblir uendret. Den eneste endringen er at uthuset flyttes internt på eiendommen, se vedlegg D-1. Fritidsboligen har BYA på ca 77m² hentet fra digitalt kart.

Nytt uthus vil ha BYA 17,6m². Samlet BYA 94,6m².

Tomtestørrelsen er 1083,5m².

Dette gir en utnyttning på $(94,6m^2/1083,5m^2)*100= 8,73\%$.

Dersom vi ser hen til de generelle føresegnene for fritidsbolig i KPA, er det tillatt en utnyttning av eiendommen (%TU) på 20% BYA. Vi er godt innenfor dette.

Avstand til vassdrag:

Kommuneplanens arealdel sier følgende om byggeforbud langs vatn og vassdrag:

«Det er ikkje lov til å gjennomføre arbeid eller tiltak etter pbl. §§ 20-1, 20-3 og 20-4 innafør ei sone på 100 meter frå vatn og hovudvassdrag. Som hovudvassdrag reknar ein vatn og vassdrag over 50 daa.

Det er ikkje lov til å gjennomføre arbeid eller tiltak etter pbl. §§ 20-1, 20-3 og 20-4 innafør ei sone på 50 meter frå mindre vatn og vassdrag, så sant vatnet eller vassdraget har årssikker vassføring»

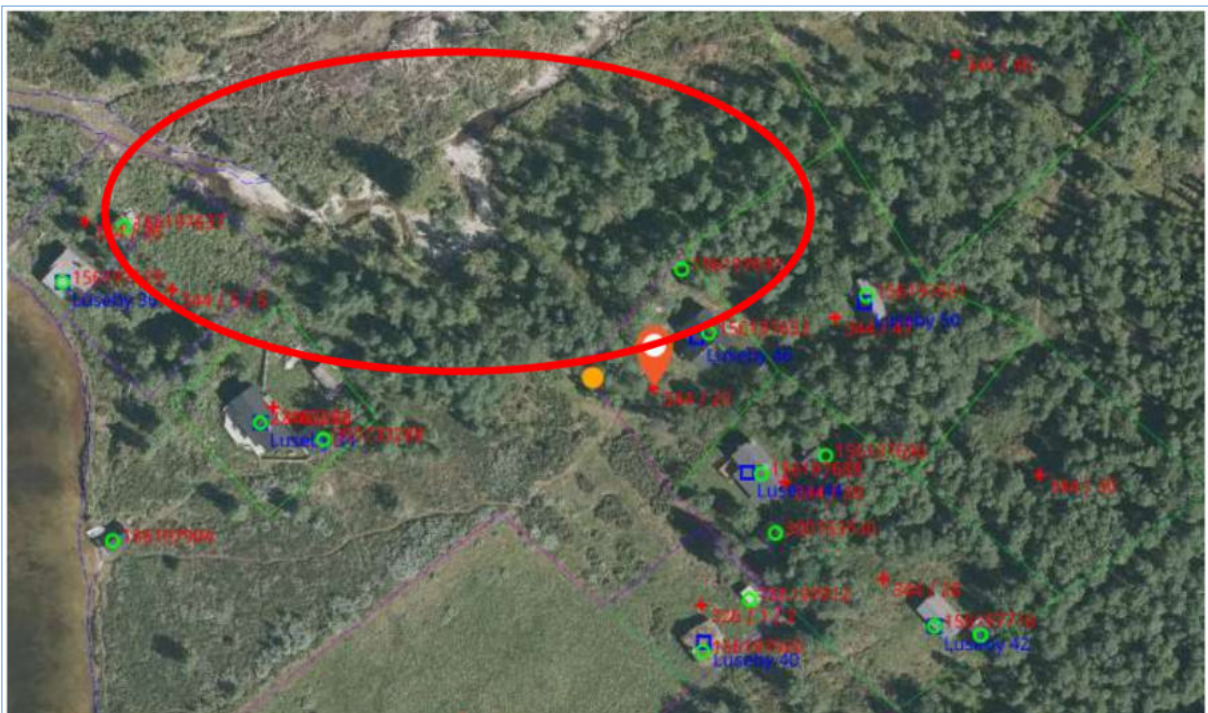
Vi ser at eiendommen har en miste avstand til vassdrag på ca 30 meter, se situasjonskart vedlegg D-1. Vi er derimot usikre på om dette er et vassdrag med sikker vassføring. Informasjon fra KPA og digitalt kart tyder på at dette ikke er et vassdrag med sikker vannføring.

Avstand til nærmeste hovedvassdrag er over 100m, og til nærmeste vassdrag med sikker vannføring over 50m, dersom vi kan legge til grunn den informasjonen vi finner i kart.

Tiltaket vurderes til å ikkje være avhengig av dispensasjon fra avstand til vassdrag.

NB! Ansvarlig søker (på vegne av tiltakshaver) har ikke vært på eiendommen, og har ikke kunnskap utover informasjon i kart om hvilke vassdrag i området som har sikker vannføring. Vi ber om at kommunen vurderer behovet for dispensasjonssøknad fra avstand til vassdrag og gir tilbakemelding dersom det er behov.

Se for øvrig utklipp frå kart under. Det er vassdrag merket med rød sirkel vi er usikre på om har sikker vannføring. I kartutsnittet under ser det tørrlagt ut.

Bilde 1- Utklipp fra norgeskart

I Bilde 2, utklipp frå KPA er bare deler av vassdraget markert med blått. Om vi kan ta utgangspunkt i at det som er markert med blått er vassdrag med sikker vannføring, er det ikke behov for dispensasjon, da det mindre vassdraget er over 50m frå tiltaket, og det store hovedvassdraget over 100m fra tiltaket.

Bilde 2- Utklipp fra KPA

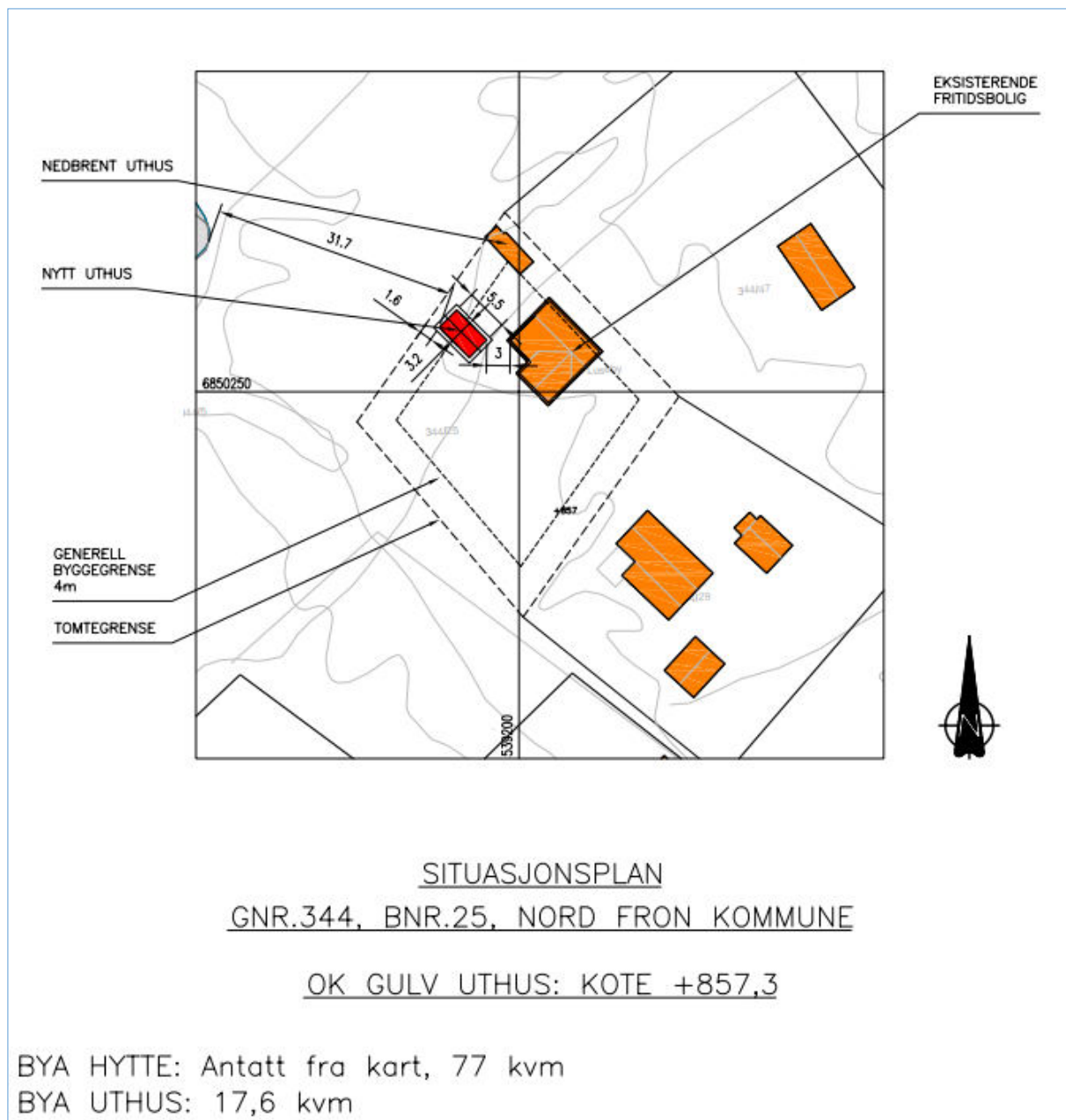
»

På skjemaet er det bl.a. opplyst:

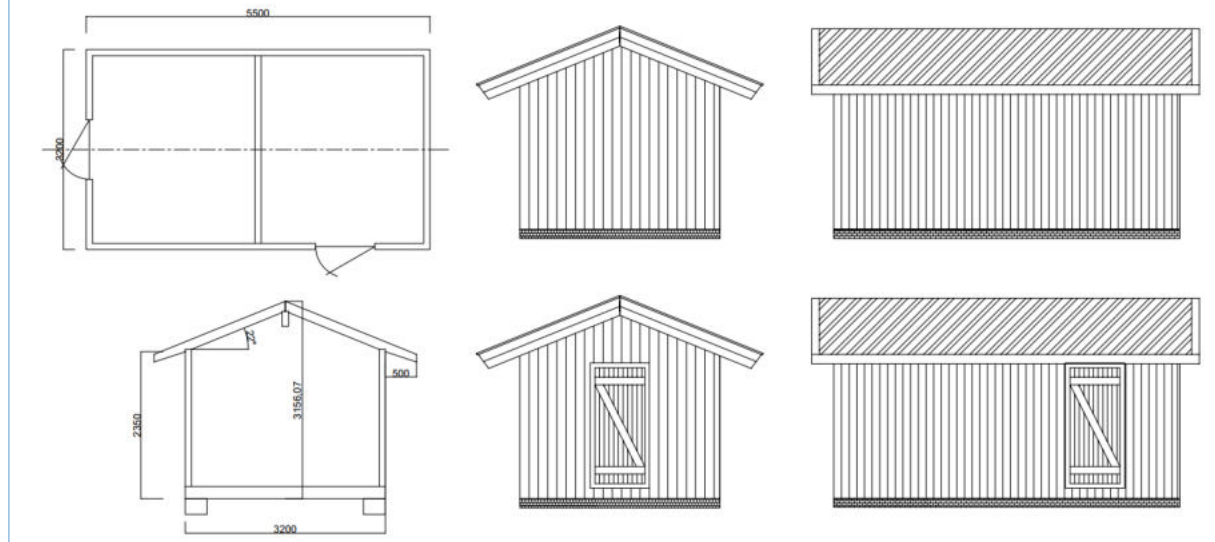
- Tiltakstype Nytt bygg – Under 70 m² – ikke boligformål
- Formål Annet
- Beskrivelse av bruk Uthus
- Planstatus
 - Kommuneplanens areald LNFR
 - Hensynssone 720_2 «båndlegging etter lov om naturvern» (Frydalen landskapsvernområde)
- Skal tiltaket gi ny/endret adkomst? Nei
- Vannforsyning
 - Tilknytning Ikke innlagt vann.
 - Det er ikke innlagt vann i annekset som omsøkes.
- Overvann
 - Blir takvann/overvann ført til terreng? Ja

Situasjonsplanen som følger søknaden er vist i figur 1.

Tegninger av grunnplan og fasader er vist i figur 2.

Figur 1. Situasjonsplan, vedleg D-1 til søknad fra Ann Torill og Tore Mohn.

Figur 2. Tegninger av grunnplan og fasade, vedlegg E-1 til søknad fra Ann Torill og Tore Mohn.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77. I brev av 6. juni 2013 fra Miljøverndepartementet ble forvaltningsmyndigheten for Hemmeldalen naturreservat også delegert til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Verneformål – forskrift

§ 2 Formål

Formålet med opprettelsen av Frydalen landskapsvernområde er å:

- ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart,
- ta vare på leveområder for villreinstammen i Rondane og et rikt dyre- og planteliv,
- ta vare på landskapsformene.

Allmennheten skal fortsatt ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

§ 3 Vernebestemmelser

1. Landskapet

1.1. Området er vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter.

Med de unntak som følger av forskriftens punkt 1.2 og 1.3 er det forbud mot inngrep som veibygging, oppføring av bygninger eller anlegg, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving og påfylling av masse, sprenging og boring, uttak og fjerning av stein, mineraler eller fossiler, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, nyplanting, bakkeplanering, framføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, merking av stier, løyper o.l. Opplistingen er ikke uttømmende.

1.3. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:
(...)

e. Gjenoppføring av bygninger som går tapt ved brann eller naturskade.

5. Motorferdsel

5.1. Motorisert ferdsel med motorkjøretøy til lands og til vanns er forbudt, herunder bruk av luftfartøy lavere enn 300 meter over bakken er forbudt.

Forvaltningsplan

s. 45

Frydalen LVO

Fryavassdraget er et vassdrag varig vernet mot kraftutbygging. Det er innenfor en sone på om lag 100 m ikke tillatt å føre opp nye bygg/tilbygg, jf kommunedelplanen for Frydalen. I Frydalen landskapsvernområde er det definert ut hytteområder, som ligger utenfor det vassdragsnære beltet med byggeforbud. Hytteområdene utenfor dette beltet har felles retningslinjer for ombygging/tilbygg:

- Maksimalt bruksareal etter bygging av tilbygg er 70 m² (TBRA).
- Arealet på nytt tilbygg skal ikke utgjøre mer enn 30 % av areal på hytta/fritidsboligen på vernetidspunktet.

s. 46

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til gjenoppføring av bygninger som går tapt ved brann eller naturskade. En kan vanligvis påregne tillatelse etter dette punktet, men forvaltningsmyndigheten kan sette vilkår for utformingen, plassering og eventuelt også lokalisering av bygningene. Det betyr at forvaltningsmyndigheten skal ha mulighet for å bidra til å sikre en best mulig eksteriørmessig utforming, eksempelvis mht. valg av materialer og farger. Dersom gjenoppføring på samme sted er landskapsmessig ugunstig eller i konflikt med villrein- eller andre naturforvaltningsinteresser, kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til oppføring på annen lokalitet.

s. 99

I forskriften for Frydalen er det ikke direkte hjemmel til å tillate transport på barmark til hytter/buer. På bakgrunn av etablert praksis, og liten konflikt med verneformålet jamført med vintertransport, er forvaltningsmyndigheten likevel innstilt på å gi tillatelse etter den generelle unntaksbestemmelsen (§ 4) til et begrenset antall turer til fjellstyret, hytte- og setereiere for transport av proviant, brensel, materialer, utstyr og lignende. Dette gjelder to strekninger med kjørespor. Det ene går fra de siste hyttene/måsåbuene ved Tjønnbakken/Indretjønn til Ranglartjønn, Det skal settes opp bom sør for den siste måsåbuen. Det andre kjøresporet går fra Fryosen frem til Frylisætra og Sandvika. Nord-Fron kommune har påpekt at driften av Frylisætra kan bli tatt opp igjen. Kjøresporet fortsetter inn til Luseby, men er der av dårligere standard. (Et alternativ som kan vurderes er å kjøre i vasskanten her, i henhold til tidligere

praksis. Transport til Luseby bør likevel fortrinnsvis skje på vinterføre eller med båt over Furusjøen.

Naturmangfoldloven

§ 48

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

I avveiningen mellom øvrige vesentlige samfunnsinteresser og hensynet til verneområdet skal det særlig legges vekt på verneområdets betydning for det samlede nettverket av verneområder og om et tilsvarende verneområde kan etableres eller utvikles et annet sted. Tiltakshaveren kan pålegges å bære rimelige kostnader ved ivaretagelsen, opprettelsen eller utviklingen av et slikt tilsvarende område.

I tillegg til behandling etter verneforskrift og eventuelle retningslinjer i forvaltningsplanen (og naturmangfoldloven § 48) må søknaden også vurderes etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12 i (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jmf. § 7.

Presedens

I brev fra Miljødirektoratet, datert 02.03.15 heter det bl.a.:

Presedensvurderingen bør være så konkret som mulig. Presedensfaren skal være reell og ikke hypotetisk. En konkret presedensvurdering vil bidra til likebehandling og ivareta hensynet til rimelighet. Dette vil øke forståelsen for verneforvaltningen.

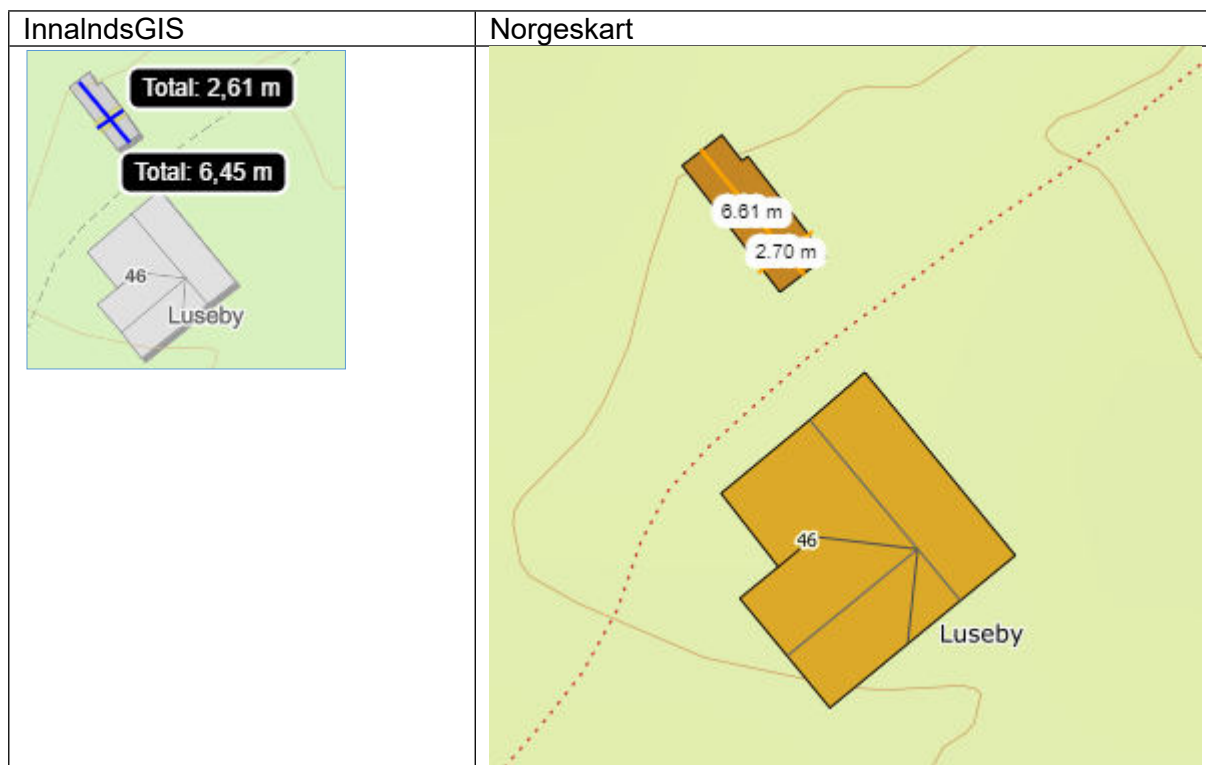
Vurderingen av presedensvirkninger knytter seg for det første til sannsynligheten for at lignende tiltak vil fremmes i fremtiden.

Vurdering

A. Byggesaken

Verneforskriften for Frydalen landskapsvernområde gir at det kan gis tillatelse til oppføring av bygninger som er gått tapt ved brann.

En enkel måling i Innlandsgis gir en grunnflate på 16,83 m² på uthuset som brant ned. Tilsvarende måling i Norgeskart gir enn grunnfalte på 17,85 m². (Se figur 3)

Figur 3. Ytre mål på nedbrent uthus, målt i henholdsvis Innlandsgis.

Eksisterende hytte er oppgitt å ha en grunnflate på 77 m². Siden forvaltningsplanen gir at en hytteeiendom kan ha maksimalt bruksareal etter bygging av tilbygg er 70 m² (TBRA), må vi legge til grunn at denne grensen er nådd for gjeldende eiendom. (sum hytte + nedbrent uthus) Det betyr at uthuset som skal gjenoppføres må ha samme grunnflate som for det som gikk tapt i brannen.

I søknaden er det oppgitt at det nye uthuset skal ha ytre mål 5,5 m * 3,2 m, som gir en grunnflate på 17,6 m². Vi legger derfor til grunn at det nye uthuset vil få en grunnflate tilsvarende uthuset som gikk tapt i brannen. Forvaltningsplanen opererer med begrepet bruksareal, men for vurderingen i denne saken er mest rett å ta stilling til ytre mål /grunnflate før og etter brannen.

I søknaden er det lagt opp til endret plassering av det nye uthuset. Nasjonalparkforvalteren ser ikke at dette har noen nevneverdige konsekvenser. Den nye plasseringen kan heller medvirke til at bebyggelsen på hytteeiendommen for en bedre tunform en tidligere.

Tiltaket gir ingen endringer i bruken før og etter brannen, med et nytt uthus. Vurdering av presedensvirkninger og etter miljørettsprinsippene (naturmangfoldloven §§ 8 – 12) er derfor lite relevant.

B. Motorferdsel

Naturmangfoldloven § 48 stiller svært strenge krav til når en dispensasjon eventuelt kan vurderes, men åpner for tiltak som «ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig». Begge vilkår må være oppfylt.

Det følger av forvaltningsplanen at det kan gis dispensasjon for motorferdsel til Frylisætra og Sandvika. Kjøresporet videre til Luseby er opplyst å ha dårligere standard. (se figur 4) Nasjonalparkforvalteren er likevel kjent med at det er farbart. Søkerne kan vise til et berettiget behov for motorferdsel for frakt av materialer til det nye uthuset. Etter telefonssamtale med hytteeier er transportbehovet anslått til 15 turer.

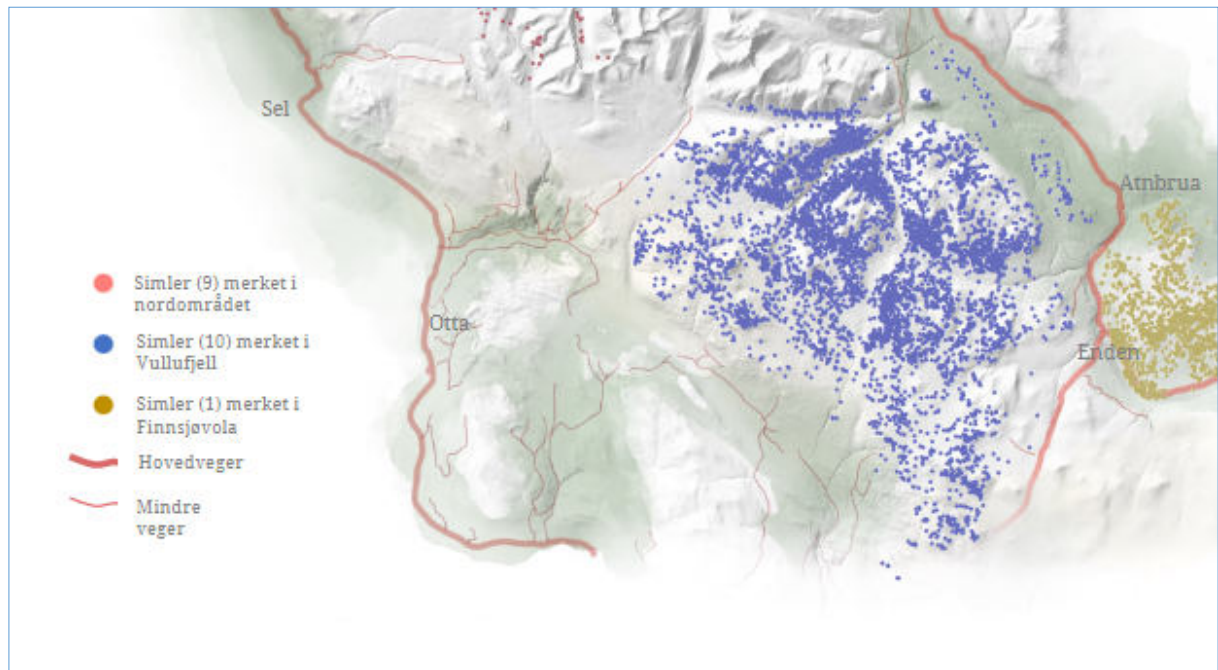
Figur 4. Kjøresporet til Fryosen – Luseby.

Kunnskapsgrunnlaget om verneverdiene i dette området er godt. Når det gjelder villrein foreligger

- NINA Rapport 1013, Sluttrapport fra GPS-merkeprosjektet 2009-2014 og
- NINA Rapport 339 fra 2008 som oppsummerer kunnskapsstatus og leveområde, samt tilhørende kart utarbeidet i forbindelse med arbeid med regional plan for villreinen i Rondane og Sølknletten.
- NINA Rapport 551 utreder konflikten mellom villrein og menneskelig ferdsel i området (naturmangfoldoven § 8).

I figur 5 er det vist et kartplott fra forsøk med GPS-merkede simler. Figuren gir at villreinen ikke bruker området ved Luseby i nevneverdig grad. (naturmangfoldoven §§ 9 og 10)

Den omsøkte motorferdselen vurderes derfor å ha liten påvirkning på villreinens arealbruk.

Figur 5. Kartplott – GPS-merkede simlers arealbruk om høsten, 2009 - 2017

Arkivsaksnummer: 2022/7816-2

Saksbehandler: Trond Stensby

Dato: 08.08.2022

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	41/2022	02.09.2022

Rondane NP - dispensasjon - overbygd bord med benker ved Rondvassbu - DNT Oslo og Omegn

Innstilling fra forvalter

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 får DNT Oslo og Omegn dispensasjon fra verneforskriften for Rondane nasjonalpark, § 3, pkt. 1.1 for oppføring av et overbygd bord med benker på teltplassen ved Rondvassbu, som vist i figur 1 i saken.

Vilkår:

- Det overbygde bordet med benker skal lages i tre.
- Største ytre mål skal være:
 - bredde, 2,5 meter
 - lengde, 3,8 meter
 - høyde, 2,5 meter.
- Takmaterialet skal være tre eller torv.
- Det skal påføres farge som brukt på bygningsmassen ellers ved Rondvassbu.
- Det overbygde bordet med benker skal ikke plasseres nærmere Rondvatnet enn 20 meter.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Søknad fra DNT Oslo og Omegn, datert 01.08.22.

Saksopplysninger

DNT Oslo og Omegn har i e-post datert 01.08.22 søkt om:

«Vi viser til befaring ved Rondvassbu tidligere i sommer der vi bla drøftet problemstillinger rundt telting i området. DNT Oslo og Omegn ønsker å gjøre teltplassen ved Rondvassbu attraktiv for telterne slik at de velger å bo der framfor i området rundt. Dette for å bl.a. bedre kontrollen på hvor de går på do og redusere problemer med søppel.

Vi søker om å plassere ut en tilsvarende benk som det er gitt tillatelse ved Gjendebu, jf vedlegg. Benken plasseres evt på dagens teltområde slik at den ikke er synlig på lang avstand.»

I søknaden er det vist til en tilsvarende, prefabrikkert benk som er godkjent satt opp ved Gjendebu i Jotunheimen nasjonalpark. Bildet av denne er vist i figur 1. Det er videre opplys fra saken som gjelder Gjendebu:

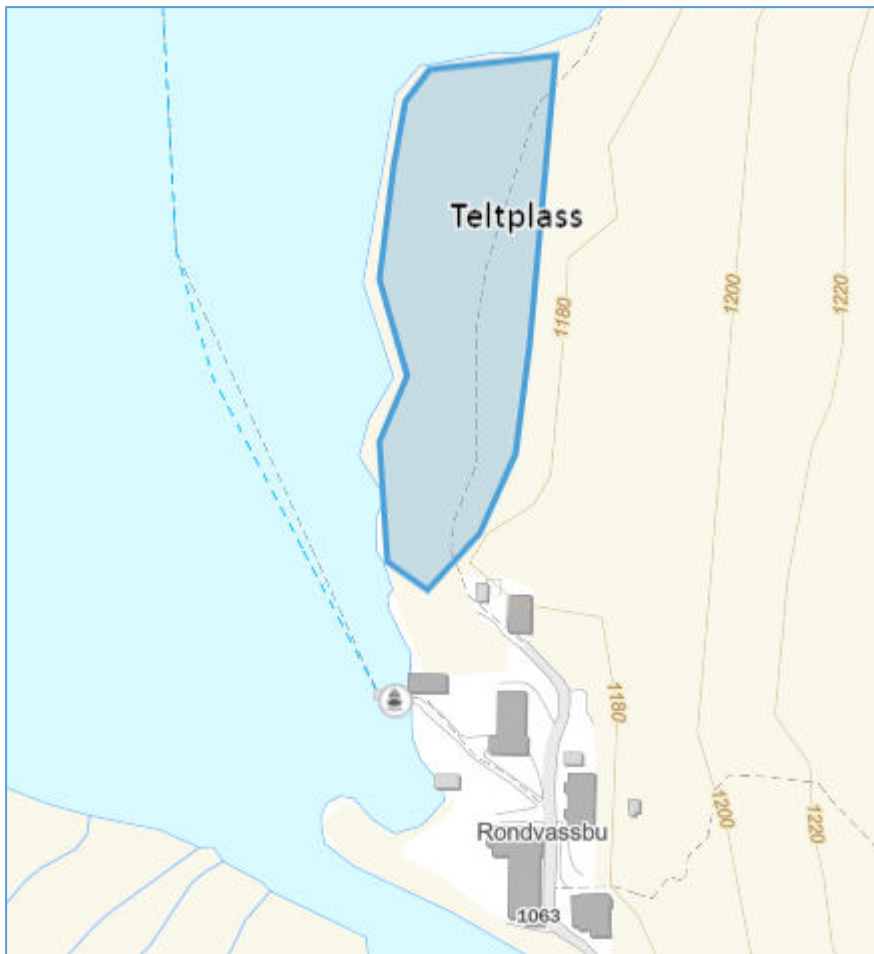
For å redusere problemet med brannfare og samtidig yte teltgjestene bedre service, har vi vurdert å bygge en gapahuk eller to på teltplassene, men vi har nå funnet ut at et tungt og solid benkebord med tak, jf vedlagte bilder, er en god løsning. Bruttomål er L=380 og B=250

Kart over det aktuelle området avsatt til telting ved Gjendebu er vist i figur 2. På en befaring med DNT, 07.07.22, ble det opplyst at teltplassen ved Rondvassbu har plass til ca. 40 telt.

I figur 3 er det vist et bilde av teltplassen ved Rondvassbu, og figur 4 og 5 har bilder fra området sør for turisthytta som mange bruker for overnatting i telt. Dette området er ikke tilrettelagt for telting.

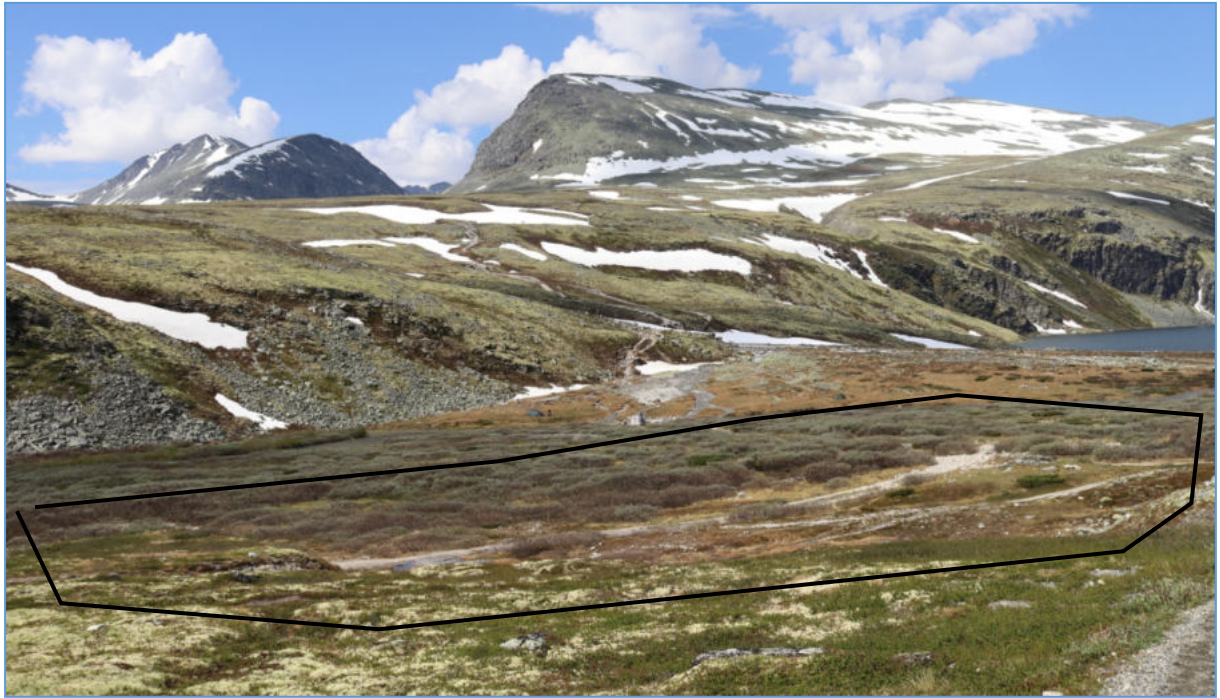
Figur 1. Jf. søknaden fra DNT, tilsvarende, prefabrikkert benk som er godkjent satt opp ved Gjendebu i Jotunheimen nasjonalpark.

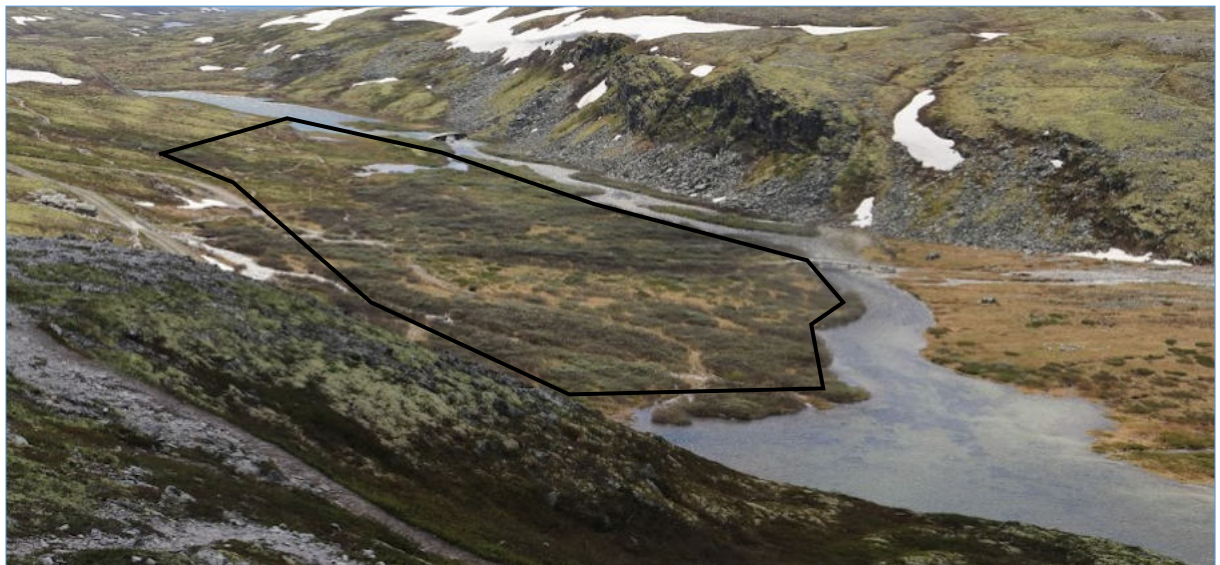
Figur 2. Kartutsnitt, Rondvassbu med telt plass.

Figur 3. Telt plassen ved Rondvassbu.

Figur 4. Området sør for Rondvassbu som er mye brukt til telting, men ikke tilrettelagt for bruken.

Figur 5. Området sør for Rondvassbu som er mye brukt til telting, men ikke tilrettelagt for bruken.

DNT's egen statistikk viser at overnattingstallene for Rondvassbu er ca. 11.000 – 13.000 gjestedøgn/år, og at tallet for selvbetjeningskvarteret er rundt 500 gjestedøgn/år. Jan Erik Reiten i DNT Oslo og Omegn opplyser at bruken av teltplassen ligger på 1500 – 1800 teltere pr. sesong.

Et søk i Artskart gir treff på rødlisteartene fiskemåke, gjøk, rødstilk, taksvale, stedfestet til Rondvassbu. Det er ikke registrert kulturminner på teltplassen.

Nasjonalparkforvalteren har drøftet saken med Statskog SF, som ikke hadde innvendinger til tiltaket.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

Verneformål – forskrift

Rondane nasjonalpark

§ 2 Formål

Formålet med opprettelsen av Rondane nasjonalpark er å:

- ta vare på et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde,
- ta vare på et høyfjellsøkosystem med et egenartet og variert biologisk mangfold,
- ta vare på sentrale leveområder til villreinstammen i Rondane,
- sikre variasjonsbredden i naturtyper som Rondaneområdet omfatter, herunder innslag av høyereliggende bjørke- og barskog,
- bevare landskapsformer og særpregede geologiske forekomster,
- ta vare på verdifulle kulturminner.

Allmennheten skal fortsatt ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

§ 3 Vernebestemmelser

1. Landskapet

1.1. Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring av bygninger, tilbygg, gjerder, anlegg og faste og midlertidige innretninger, vegbygging, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving og påfylling av masse, sprenging og boring, uttak og fjerning av stein, mineraler eller fossiler, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, nyplanting, bakkeplanering, framføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, merking av stier og løyper, plassering av campingvogner og bobiler o.l. Kulturminner skal beskyttes mot skade. Oppstillingen er ikke uttømmende.

5. Ferdsel

(...)

5.7. Telting utover én uke på samme sted krever særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten. Dette gjelder ikke vanlige vandretelt.

Forvaltningsplan

s. 19

Da Rondane ble vernet som nasjonalpark i 1962 var hensynet til friluftslivet en viktig begrunnelse. I dag er det DNT Oslo og Omegn som drifter rutenettet i Rondane/Dovre og turisthyttene har økt i størrelse i takt med en økende friluftsbuk av området generelt.

s. 46

Rondvassbu DNT Oslo og Omegn ga i sin høringsuttalelse til planen signaler om et behov for å utvide/bygge ny garasje, samt en ny bestyrerbolig. Det kan i utgangspunktet ikke påregnes tillatelse til utvidelse av bygningsmassen på Rondvassbu, og i den grad det er behov for endringer må disse søkes løst innenfor eksisterende bygningsmasse/bygningsareal.

s. 76

Telting

Telting utover én uke på samme sted krever særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten. Dette gjelder ikke vanlig vandretelt (bestemmelsen gjelder kun nasjonalparkene) Telting kan både reguleres gjennom den ovenfor nevnte bestemmelsen eller under bestemmelsen om organisert ferdsel som kan skade naturmiljøet. For store telt som skal stå utover én uke må en ha tillatelse fra forvaltningsmyndigheten uavhengig av antall persondøgn. Når større grupper slår opp teltleir kan dette føre til vegetasjonsslitasje, forurensning og problemer med sanitære forhold. Overnatting i telt blir ikke ansett for å skade naturmiljøet før en teltplass benyttes av samme person/gruppe i mer enn 30 persondøgn (persondøgn = antall personer x antall døgn). Grupper som skal slå opp telt i mer enn 30 persondøgn i samme nærområde, må søke om tillatelse. Det betyr at en gruppe på 15 personer kan overnatte i telt i to døgn før de må fortsette turen og etablere ny teltplass. Dersom en gruppe på fem personer skal overnatte i telt, kan disse ligge i seks døgn på samme sted, uten å søke om tillatelse. Dette gjelder ikke for de teltplassene som er etablert ved turisthytter, der det kreves betaling. Familie- og vennegrupper som ikke kommer under kategorien for organisert ferdsel, kan telte i verneområdet med vandretelt i inntil 30 persondøgn på samme sted uten å søke.

s. 62

I dag går trekket nord-sør i Rondane hovedsakelig forbi Høvringen - Peer-Gynt hytta og over veien mellom Tjønnbakken og Krokutbekkbua (som ligger halvveis mellom Spranghaugen og Rondvassbu). Dette er områder med stor ferdsel hele året, med unntak av november, desember og januar. Det er flere ganger observert flokker som blir stående i områdene nord eller sør for Store Ula uten at reinen krysser elva og veien på strekningen mellom Tjønnbakken og Krokutbekkbua. Vegstrekningen oppfattes tydeligvis som en barriere for villreinen.

Naturmangfoldloven

§ 48 (dispenssjon fra vernevedtak)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

I avveiningen mellom øvrige vesentlige samfunnsinteresser og hensynet til verneområdet skal det særlig legges vekt på verneområdets betydning for det samlede nettverket av verneområder og om et tilsvarende verneområde kan etableres eller utvikles et annet sted. Tiltakshaveren kan pålegges å bære rimelige kostnader ved ivaretagelsen, opprettelsen eller utviklingen av et slikt tilsvarende område.

(...)

§ 8 – 12

I tillegg til behandling etter verneforskrift og eventuelle retningslinjer i forvaltningsplanen (og naturmangfoldloven § 48) må søknaden også vurderes etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12 i (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jmf. § 7.

Presedens

I brev fra Miljødirektoratet, datert 02.03.15 heter det bl.a.:

Presedensvurderingen bør være så konkret som mulig. Presedensfaren skal være reell og ikke hypotetisk. En konkret presedensvurdering vil bidra til likebehandling og ivareta hensynet til rimelighet. Dette vil øke forståelsen for verneforvaltningen.

Vurderingen av presedensvirkninger knytter seg for det første til sannsynligheten for at lignende tiltak vil fremmes i fremtiden.

Vurdering

Verneforskriften for Rondane nasjonalpark hjemler ikke oppsetting av et overbygd bord med benker på teltplassen ved Rondvassbu. Søknaden må derfor behandles etter naturmangfoldloven § 48.

Naturmangfoldloven § 48 stiller strenge krav til når en dispensasjon eventuelt kan vurderes, men åpner for tiltak som «*ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig*». Begge vilkår må være oppfylt. Dispensasjon må ikke nødvendigvis gis om vilkåra skulle være oppfylt. Skjønn og instruksjer fra overordnede myndigheter spiller også inn.

Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikke brukes for å utvide rammene gitt i vernevedtaket, men er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette eller spesielle tilfelle som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Området ved Rondvassbu turisthytte er ikke lenger et stykke urørt natur. Det omsøkte tiltaket er et mindre tiltak som ikke i nevneverdig grad vil endre landskapet eller bruken ved Rondvassbu. Etter nasjonalparkforvalterens vurdering er tiltaket derfor ikke i strid med verneformålet for Rondane nasjonalpark.

Kunnskapsgrunnlaget om verneverdiene i dette området er godt. Når det gjelder villrein foreligger

- NINA Rapport 1013, Sluttrapport fra GPS-merkeprosjektet 2009-2014 og
- NINA Rapport 339 fra 2008 som oppsummerer kunnskapsstatus og leveområde, samt tilhørende kart utarbeidet i forbindelse med arbeid med regional plan for villreinen i Rondane og Sørkletten.
- NINA Rapport 551 utreder konflikten mellom villrein og menneskelig ferdsel i området

(jf. naturmangfoldloven § 8).

Det er i utgangspunktet en stor ferdsel til og fra Rondvassbu, bl.a. med 1500 – 1800 teltgjester hvert år. Hvis disse ikke bruker teltplassen her, vil mange teltere ventelig finnes igjen i nærområdene rundt Rondvassbu, med de ulemper dette fører med seg. En enkel tilrettelegging med et overbygd bord med benker vil gjøre det litt mer praktisk og bekvemt å bruke teltplassen. Særlig på dager med dårlig vær. Dette vil etter nasjonalparkforvalterens vurdering bidra til å kanalisere teltere til teltplassen.

Oppføring av et overbygd bord med benker er, etter nasjonalparkforvalterens vurdering, et enkelt tiltak, med overskuelige konsekvenser for verneverdiene i Rondane nasjonalpark (jf. naturmangfoldloven § 9)

Sekretariatet har i delegert vedtak gitt DNT Oslo og Omegn dispensasjon for oppsetting av skilt i området sør for Rondvassbu, med informasjon om teltplassen ved turisthytta. Det gjøres altså flere tiltak for å kanalisere ferdselen til teltplassen.

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre gjorde i møte 10.06.20, styresak 36/2020 slik vedtak: «*Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 får DNT Oslo og Omegn avslag på sin søknad om bygging av gapahuk ved Rondvassbu turisthytte.*

Det omsøkte tiltaket vil kunne gi økt ferdsel. Det er slik sett i strid med verneformålet for Rondane nasjonalpark, og vil være til ytterligere skade for verneverdiene her. Vilårene for å dispensasjon er derfor ikke til stede.

Retningslinjer i forvaltningsplanen gir at bygningsmassen ved Rondvassbu ikke skal utvides.»

Nasjonalparkforvalteren mener dette vedtaket ikke er til hinder for å godkjenne søknaden som nå er til behandling. En gapahuk er et tyngre tiltak, som vil kunne gi endringer i bruken og ferdselen i området. Et enklere tiltak med overbygd bord med benker vil etter nasjonalparkforvalterens vurdering ikke ha slike konsekvenser. (jf. naturmangfoldloven § 10)

Et annet aspekt, som er verd å nevne, er sikkerhet. DNT har opplyst på befaringen 07.07.22 at det på dager med dårlig vær skjer at teltgjester koker mat i ganger, på fellesrom og inntil husvegger. Det omsøkte tiltaket vil kunne bidra til å redusere en slik adferd.

Nasjonalparkforvalterens samla vurdering er at en enkel tilrettelegging med et overbygd bord med benker ikke vil påvirke verneverdiene i Rondane nasjonalpark i nevneverdig grad. Tiltaket vil kunne ha en positivt effekt for naturen nærområdet rundt Rondvassbu turisthytte, ved at bruken av teltplassen opprettholdes på dagens nivå, og teltere i større grad velger å overnatte på den tilrettelagte teltplassen. (jf. naturmangfoldoven § 10)

Arkivsaksnummer: 2022/7394-4

Saksbehandler: Trond Stensby

Dato: 03.08.2022

Utvalg Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	Utvalgssak 42/2022	Møtedato 02.09.2022
---	-----------------------	------------------------

Frydalen LVO - dispensasjon - riving av seterbebyggelse - Gammelsteig - Nysteig - Steig gard

Innstilling fra forvalter

Med hjemmel i verneforskriften for Frydalen landskapsvernområde § 3, pkt. 1.3 i) får Steig gard v. Karen Elise Steig og August Johan Evensen tillatelse til å:

1. Fjerne stallen på Gammelsteig, jf. søknaden, bilde 1.
2. Fjerne fjøset på Nysteig, jf. søknaden, bilde 2.

Vilkår:

1. Restene av fjøset på Nysteig merkes for gjenbruk i eventuell ny oppføring av bygget.
2. Rivningsmaterialer skal fraktes ut av verneområdet, og ellers behandles på en forskriftsmessig måte.
3. Andre byggetiltak på de to setertuna er søknadspliktig etter verneforskriften for Frydalen landskapsvernområde, og må eventuelt behandles som egne saker av Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Søknad fra Steig gard, datert 18.07.22.

Saksopplysninger

Steig gard i Sør-Fron v. Karen Elise Steig og August Johan Evensen, har i brev datert 18.07.22 søkt om:

«Avklaring fra forvaltningsmyndighetene i Rondane Nasjonalpark/Frydalen Landskapsvernområde ang. riving av sammenrast stall på Gammelsteig og nedplukking av sammenrast fjøs for senere restaurering på Nysteig.

Bakgrunn:

Steig gård er en av de eldste gårdene i Sør-Fron. Den har en rik historie, og er i dag et viktig kulturminne i kommunen. Mange av bygningene tilhørende gården er gått tapt de siste generasjonene. Nåværende eier ønsker å rydde opp og sikre områdene for videre bruk.

Gammelsteig

Steig har tidligere hatt en seter med kve på Steigsætrin (som nå heter Stebergsetra/Rudlandsetra). Denne lå 5 km fra gården. Dette var heimseter og ble solgt på 1940 tallet. Heimsetra ble ofte brukt i 14 dager på forsommeren og 14 dager på

Nasjonalpark	Dovre, Rondane
Naturreservat	Flakktjørna, Grimsdalsmyrene, Hemmeldalen, Hovdsjømyrene, Kattuglehøi, Mesætermyre, Myldingi, Veslehjerkinnjønnin
Landskapsvernområde	Dørålen, Frydalen, Grimsdalen, Vesle Hjerkin

seinsommeren. Herfra gikk folket inn til Gammesteig (Nordre Eldålia). Gammelsteig ligger 26 km fra Steig gård. Historien sier at gårdbruker Ole Steig (1813-1872) flyttet seterfjøset og selet fra Gammelsteig til Nysteig i ca 1858. Dette fordi kua likte seg bedre inne i fjellet, og det var vanskelig å få kua hjem til Gammelsteig for melking. Det endte med at budeia brukte lang tid, for den gang var det bare en sti langs Eldåa opp til fjellet. I tillegg går det rykter om at det spøkte på Gammelsteig. Både kua og hesten ble løsnet på båsen og folk somovernattet der så både det ene og det andre.

En natt skal det ha banket på en liten kar, som spurte om å låne bryne, for han måtte kvesse kniven. Gårdskarene syntes det var en snedig forespørsel, og stusset på denne ukjente mannen. «Kniven må være kvass, for i morgen ska oss slakte Øyken» sa han, før han gikk ut i mørket og forsvant. Dagen etter så lesset gårdskarene høy fra løa på Gammelsteig og begynte på turen hjemover med slede. De hadde ikke kommet langt før gampen skled og knakk framfoten. Dermed måtte hesten avlives og slaktes på stedet. Den ukjente mannen med synene så de aldri noe mer til.

På Gammelsteig er det kun en vinterstue igjen. Muren av det gamle fjøset, og selet sees fortsatt rett over kvea. Det ligger på tørr grunn. Stallen og vinterstua er satt opp inne i kvea og står på fuktig grunn. Dette har ført til forråtnelse i bandstokker. Vinterstua og stallen er forbundet med en svalgang. Problemet nå er at stalltrevet har rast ned, dette påvirker også vinterstua. Dette utgjør en stor trussel for beitedyr i området. Vi ønsker å plukke ned stallen, bevare de stokkene som ikke er råtne for å gjenbruke disse til andre lafteprosjekter. Blant annet må det skiftes bunnstokker på vinterstua. For å stimulere til mer bruk av setra ønsker vi derfor å kunne plukke ned den nedrasa stallen, samt å restaurere svalgangen og bygge sette opp en ny og mindre laftekasse (4,6x4,6) inntil svalgangen. Ideelt burde vinterstua blitt flyttet ca 15 meter til de gamle murene, slik at den sto tørr og ble bevart lenger.

Vi har inngått en skjøtselsavtale med forvaltningsmyndighetene i nasjonalparken som gjelder frem til 2026. Avtalen er inngått for å stimulere til bevaring av naturtypen og artene som befinner seg på seterkva. Kvea på gammelsteig er ca 30 mål og har av tidligere generasjoner blitt slått. De siste årene bærer kvea preg av gjengroing. Vi skal derfor beite med hest, storfe og sau for å forhindre videre forsømmelse. Vi ønsker derfor å benytte setra og området mer.

Bilde 1: Stallen på Gammelsteig med vinterstugu i bakgrunn.

Nysteig

For å få bukt med problemet at kua ikke kom ned igjen fra fjellet laget Ole Steig en kjerreveg til fjellet og ryddet en ny, men mindre kve på det som heretter ble kalt for «Nysteig». Dette ble en flott og moderne seter som lå inn til en bekk, og hadde et lite vann på kvea. Når selet ble laget så bygde de det så stort at hesten med vogn kunne kjøre gjennom kjøkkenet. Selet består av tre rom. Nordre rommet er ostebu, midtre rommet er kjøkken, og søre rommet er oppholdsstue med senger. Seterhuset er i god stand. Nytt tak, det burde kanskje kles igjen de siste veggene, nordre og vestre vegg for å forhindre enda mer værslitasje. Huset står på gråsteinsmur, og det er muret med kjeller for kjøling av ost/smør på varme dager. Herfra var det også kortere veg til Vulutjønnin og Atnsjøen. Steig har tidligere hatt fiskebu ved fremre Vulutjønn, men her skal det kun være nedraste murer igjen. Fiskebua på Atnsjøen er restaurert og brukes fortsatt til matauk for gården den dag i dag.

Videre er det en peisstue, her sov og jobbet tjenestefolket/Gjetere. Denne peisstua ble også brukt som vinterstue. Dette huset er også i god stand. Videre står det et «Peinnhus». Her var det koking av ost og myse foregikk i stor stil. Her er det muret opp en kum i gråstein, og plank (senere betong). Bekken på baksiden av bygget rant inn i huset her, ved hjelp av treplanker/slanger og fylte kummen med vann. På den måten kunne de kjøle ned melken eller osten når det trengtes. Dette huset er i dårlig stand og trenger total restaurering. Videre var det en vedskåle ved siden av dette bygget, denne vedskålen raste ned på begynnelsen av 2000 tallet. På vestre del av kvea står det gamle kalvefjøset. Dette er gjort om til hytte med tilhørende bod. Denne disponeres av tanten til Karen Elise, hun søkte for noen år tilbake om å få skille ut hytten med tomt for å ha dette som en egen fritidsbolig. Søknaden ble avslått pga. dette ligger inne i seterkvea til Steig.

Så kommer vi til roten av historien. Fjøset med tilhørende utedo. Antagelig stammer en del av fjøset i Nysteig fra det opprinnelige fjøset på Gammelsteig. Fjøset på Steigsetra er stort. Og

vitner om en storhetstid i norsk landbruk. Vi har kommet fram til ca 67 plasser/båser/spiltau i fjøset fordelt på fire kammer/rom. Tre enkle kammer med kun bås plasser, og et «godt laftet» oppholdssrom for budeia nærmest selet.

Dette fjøset var i en periode arbeidsplassen til Sveitseren Sveitseren Conrad Schärer. Han var ansatt av Det kongelige selskap for Norges vel til å lære opp storbønder i moderne dyrestell. Sveitserne var kommet langt på områder som dyrevelferd, meierivirksomhet og hygiene. Derfor ønsket selskapet Norges Vel at nordmenn også skulle utvikle seg bedre på dette område. For Steig ble denne opplæringen en suksesshistorie. Mange gårdbrukere ville jobbe hos Ole Steig i denne perioden for å lære av sveitseren. Det er nøye dokumentert produksjonen av ost/myse/smør før «sveitserstellet» og etter. Resultatene er unike, og starten på moderniseringen av norsk landbruk kom i gang. Istedenfor å ha mange og svake/dårlige dyr, ble fokuset på færre og mer produktive individer med god oppfølging et viktig område.

For å nevne litt av historien som Ole Steig noterte ned til Aftenposten i desember 1863:

«Foruden det forøgede Udbytte i Sætermaanederne har ogsaa Kreaturene om Vaaren melket mere end før, og Ungfæet eller de Kalve, som ere paasatte her, siden Hr. Schärer overtog Kreaturstellet, ere ogsaa større og kraftuldere, end de jeg før har opalet, saa det maa ansees for utvivlsom, at hans Virksomhed har været til Nytte baade for mig og Omegnen, da Interessen derved er vakt for et bedre og omhyggeligere Kreaturstel, endog i den Grad, at jeg paa langt nær ei kan modtage Alle, som ønske at blive med for at uddanne sig til Kvægrøgttere. Som Direcktionene af min Opgave til Hr. Jensenius har erfaret, har foruden de tre, som hvert Aar stadigt har været med Schärer, tillige adskillige Andre faaet Anledning til at forsøge at tilegne sig hans Metode i Vinterstellet, og mange af disse ere nu velanseede og søgte Kvægrøgttere; men da de Fleste af disse naturligtvis ikke have erhvervet sig erfaring og Dygtighed i Sommerstellet, saa kan dette kun for saa vidt betragtes som en Indledning eller Forberedelse.

Det er alligevel anerkjendt for at have gjort sin store Nytte, og jeg har det Haab, at de, som føle sig skikkede til denne Bedrift, senere vil tilegne sig den Dygtighed, som udfordres til et ordentligt Schweitserstel.

Af de tre, som var med her det første Aar, er den Ene hos sine Forældre paa Mæhlum i Ringebo, den Anden er ny engageret som Overbestyrer af Kreaturstellet hos trende anseede Gaardbrugere i Land, og den Tredie, som i dette Aar har været Budeie paa en af de større Gaarde her Foen, er for 3 Uger siden flyttet til Trysil i Hedemarkens Amt.

Af de , som stadigt har været med i det sidste Aar , er den Ene Budeie paa Hundorp, den Anden paa Bø i nordre Fron og den Tredie paa en mindre Gaard, og alle de Øvrige, som af og til var med her sidste Vinter, ere nu optagne som Budeier, deels i Ringebo, deels her i Fron, samt En paa den største Gaard i Faaberg, nemlig Stor-Haave

At dømme efter den Interesse, som det dader til, De fleste af Omegnens Gaardbrugere nu have faaet for et omhyggeligere kreaturstel og en bedre Benyttelse af Melken, samt fra de forholdsvis større Udbytte, jeg har havt af mine Creature, siden jeg ved Direcktionens Foranstaltning fik Schärer, troer jeg , at den Tid, han har været i min Tjeneste, har været til Gavn saavel for mig som Omegnen, og at Selskabets Øiemed er rammet ved hans forlægede Ophold her.»

Flere av historiene til Ole om denne meierivirksomheten og kreaturstellet «sveitserstell» kan fåes om ønskelig.

Poenget med dette er å vise hvor sentral setra «Nysteig» har vært i det moderne skiftet på dyrevelferd i Gudbrandsdalen.

På starten av 2000 tallet søkte tidligere gårdbruker Johannes Steig om å få støtte fra fylkeskonservatoren til å bevare fjøset. Han ville legge på blekktak slik at bygget ikke ble videre forringet. Han begynte prosessen med å fjerne det gamle torvtaket, og underveis fikk avslag på søknaden og fikk beskjed om at det ikke var økonomisk fornuftig og bruke penger

på bevaring av fjøset som den gang ikke skulle brukes. Dermed ble fjøset stående uten tak. Bygget går snart tilbake til naturen om det ikke gjøres noe. I dag utgjør det også en trussel for folk og dyr i området. Den nordre og søre delen av bygget, samt noen av veggene kan fortsatt restaureres. Utedoen er også i dårlig stand. Den er bygget inntil fjøset, og risikerer å rase sammen om noe ikke gjøres. Ved nedplukking av fjøset så blir det bygget ny do i samme størrelse på samme sted.

Vi ønsker derfor å få godkjenning til å få godkjenning for å plukke ned og restaurere bygget, og benytte så mye av de gamle materialene som det er mulig å bruke. Restaureringen må sees i sammenheng med at vi ønsker å bevare kulturhistorien og bruken av setra. Målet er at vi skal kunne være mer aktive i seterdriften med hest, ku, geit og sau. Vi har signert avtale med forvaltningsmyndighetene i Nasjonalparken om en avtale frem til 2026, som binder oss til å bruke både Gammesteig og Nysteig til en slik måte at de viktige naturtypene som er registrert på setrene ikke går tapt.

Begge bygningene som vi ønsker å rydde opp i er fjernet fra kartet. I følge Konrad Trettengen på avdeling for byggesaker i Sør-Fron kommune er bygningene allerede registrert som revet/nedbrent. Dette betyr at tiltaket vårt vedrørende fjerning ikke er søknadspliktig til kommunen. Vi har også sendt dette dokumentet til kulturarvenheten i Innlandet fylket for en uttalelse.

Oppsummering:

1. Vi søker om tillatelse til å plukke ned stallen på Gammelsteig, bevare svalgangen og sette opp en mindre laftekasse inntil svalgangen (egen byggesøknad)

2. Vi søker om tillatelse til å plukke ned og merke restene av fjøset på Nysteig for senere restaurering. (egen byggesøknad for eventuell oppføring av det restaurerte bygget)

Vi håper på en positiv tilbakemelding. Alt gjøres med dokumentasjon og muligheter for senere generasjoner å se mål, bilder og skisser av bygningene.

Ta kontakt ved spørsmål om eventuelt befaring.

Karen Elise Steig og August Johan Evensen

Bilde 2 Fjøset på Nysteig som snart detter ned. Taket ble fjernet av Johannes Steig.

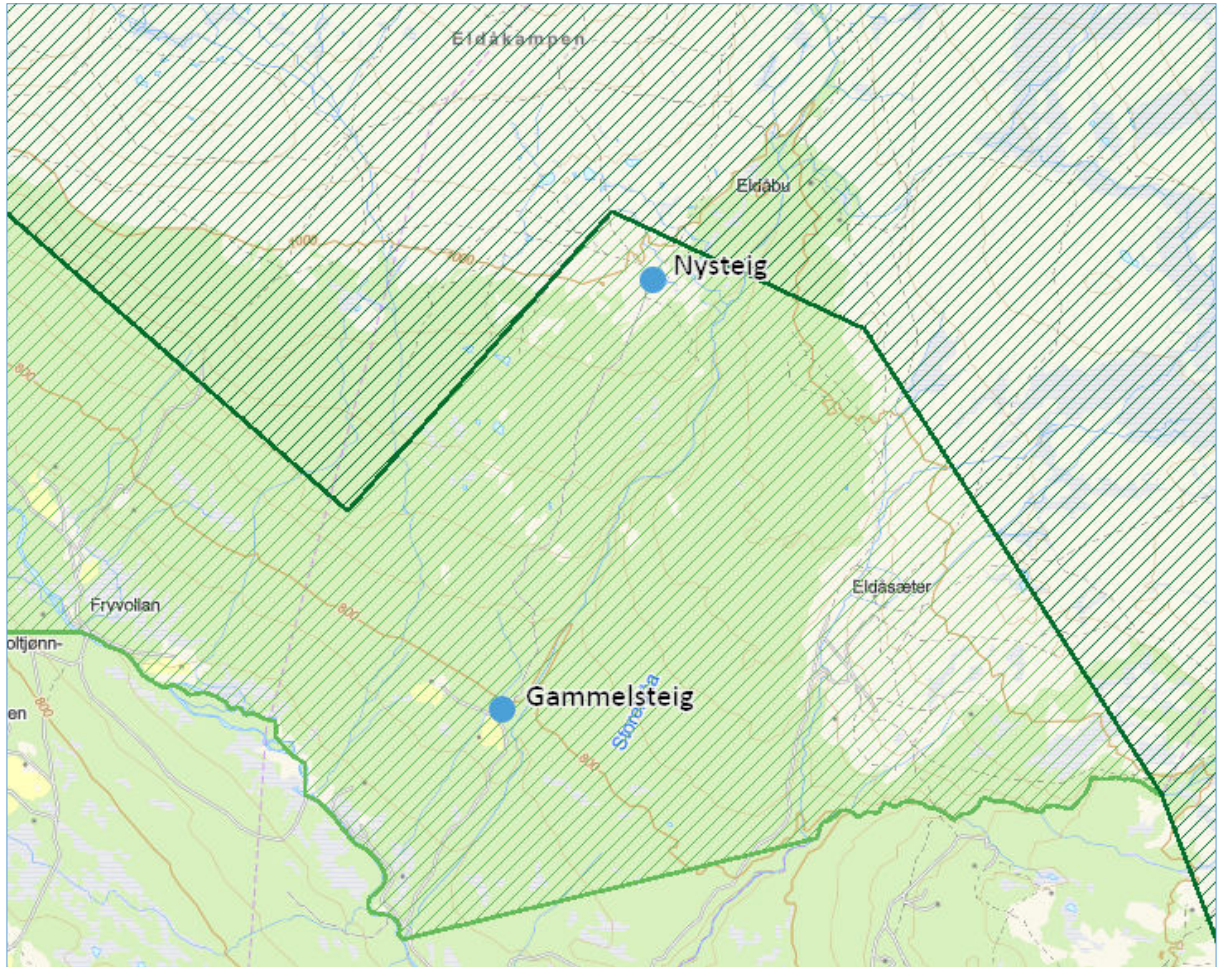
Bilde 3: Ole Olsen Steig og Mari Olsdatter Steig 1859

Bilde 4 Skriftene på veggen vitner om mye arbeidsfolk som har bodd på setra

*Bilde 5 Steig drev stort med hesteoppdrett. Til venstre sees fjøset/stallet og høyre sees selet.»
Setrene Gammelsteig og Nysteig er vist på kartutsnitt i figur 1.*

Figur 1. Kartutsnitt, setrene Gammelsteig og Nysteig med verneområdene Frydalen LVO og Rondane NP. (Kartverket, Geovekst, Kommuner, Temadata Innlandet)

I figur 2 og 3 er det vist flybilder av tuna i de to setrene.

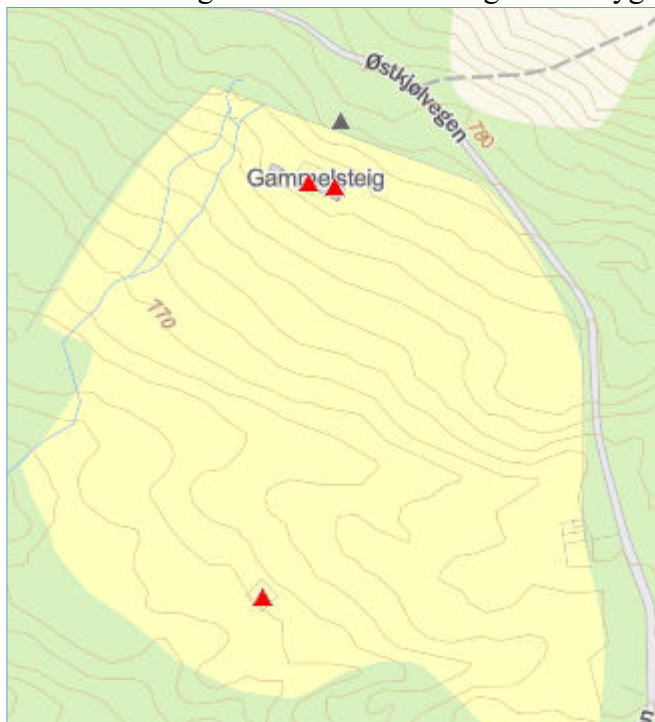

Figur 2. Flybilde, tunet Gammelsteig seter. (Kartverket, Geovekst, Kommuner, Temadata Innlandet)

Figur 3. Flybilde, tunet Nysteig seter. (Kartverket, Geovekst, Kommuner, Temadata Innlandet)

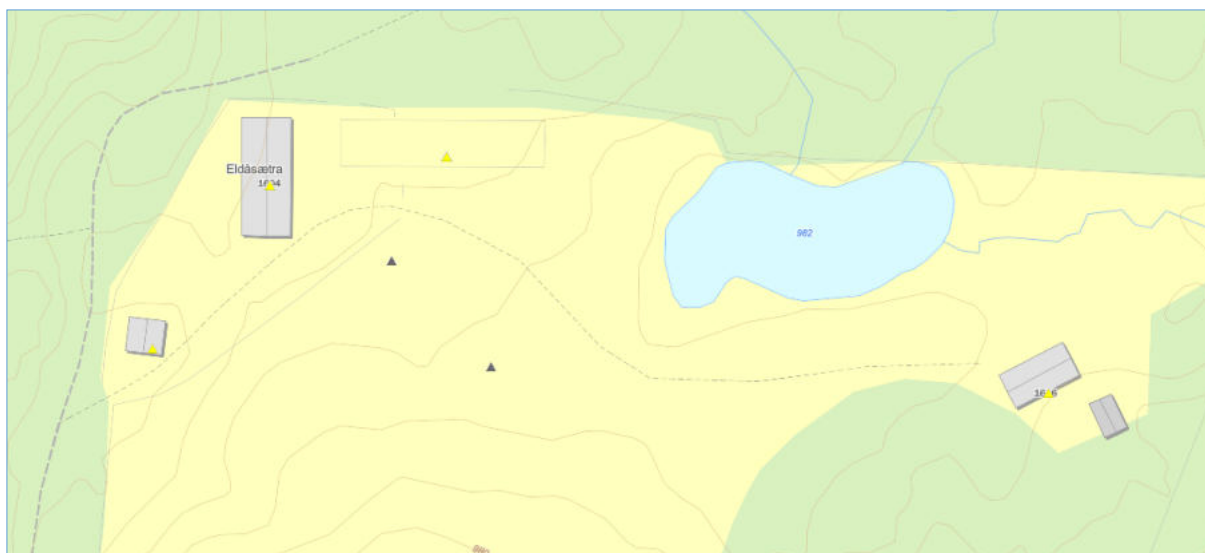
På Gammelsteig er det 4 SEFRAK-registrerte bygninger, se figur 4 og tabell 1.

Figur 4. SEFRAK-registrerte bygninger på Gammelsteig (Kartverket, Geovekst, Kommuner, Temadata Innlandet)

Tabell 1. SEFRAK-registrerte bygninger på Gammelsteig (Kartverket, Geovekst, Kommuner, Temadata Innlandet)

Objektnavn	SEFRAK-status	Bygningstype
Vinterstuggu setra, Gammel Steig, Hundorp.	2 - meldepliktig	171 – seterhus, sel, rorbu o.l.
Låve med stall, Gammel Steig.	2 - meldepliktig	249 Annen landbruksbygning
Tuft etter gammel Gammel Steig, Hundorp.	0 - ruin eller fjernet objekt	171 – seterhus, sel, rorbu o.l.
Låve nedi kvea, gammel Gammel Steig, Hundorp.	2 - meldepliktig	249 Annen landbruksbygning

Figur 5. SEFRAK-registrerte bygninger på Nysteig. (Kartverket, Geovekst, Kommuner, Temadata Innlandet)

Tabell 2. SEFRAK-registrerte bygninger på Nysteig (Kartverket, Geovekst, Kommuner, Temadata Innlandet)

Objektnavn	SEFRAK-status	Bygningstype
Sel, Ny-Steig, Hundorp.	1 – annet SEFRAK-objekt	171 – seterhus, sel, rorbu o.l.
Peisstuggu, Ny Steig, Hundorp.	1 – annet SEFRAK-objekt	171 – seterhus, sel, rorbu o.l.
Fjøs med do, Ny Steig, Hundorp.	1 – annet SEFRAK-objekt	249 Annen landbruksbygning
Kalvhus, Ny-Steig, Hundorp.	1 – annet SEFRAK-objekt	171 – seterhus, sel, rorbu o.l.
Ruin etter hus, Ny-Steig, Hundorp.	0 - ruin eller fjernet objekt	249 Annen landbruksbygning
Tuft etter hus, Ny-Steig, Hundorp.	0 - ruin eller fjernet objekt	171 – seterhus, sel, rorbu o.l.

Saken er i brev datert 19.07.22 sendt til **Innlandet fylkeskommune** for en kulturminnefaglig uttale. Nasjonalparkforvalteren har drøftet saken med Innlandet fylkeskommune – kulturarv, som ikke hadde innvendinger til saken.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

Verneformål – forskrift

Frydalen landskapsvernområde

§ 2. Formål

Formålet med opprettelsen av Frydalen landskapsvernområde er å:

- ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart,
- ta vare på leveområder for villreinstammen i Rondane og et rikt dyre- og planteliv,
- ta vare på landskapsformene.

Allmennheten skal fortsatt ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

§ 3 Vernebestemmelser

1. Landskapet

1.1 Området er vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter.

Med de unntak som følger av forskriftens punkt 1.2 og 1.3 er det forbud mot inngrep som veibygging, oppføring av bygninger eller anlegg, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving og påfylling av masse, sprenging og boring, uttak og fjerning av stein, mineraler eller fossiler, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, nyplanting, bakkeplanering, framføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, merking av stier, løyper o.l. Opplistingen er ikke uttømmende.

1.3. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

(...)

c. Oppføring av nødvendige nye bygninger til jordbruks- og seterformål.

(...)

i. Riving av seteranlegg.

Forvaltningsplan

Forvaltningsplan for de store verneområdene i Rondane

Forvaltningsplanen har ikke egne retningslinjer for riving av seteranlegg

Men en kan skjеле til det som står på s. 42 om «Vedlikehold og restaurering»:

En bygning kan ha forfalt slik at en er i tvil om vedlikeholdsarbeidet i praksis vil tilsvare og reise et nytt bygg fra grunnen av. For å definere hva som er vedlikehold vil forvaltningsmyndigheten legge til grunn en helhetsvurdering, der takets tilstand tillegges betydelig vekt. Dersom bygningen har et tak som er noenlunde i intakt stand, bør vedlikeholdet kunne falle inn under punkt 1.2 i forskriftene, og arbeidet kan derfor foretas uten tillatelse. Utskifting av et bærende element av samme dimensjon og kvalitet ansees som vedlikehold. Dersom taket har falt ned som følge av dårlig vedlikehold, er reparasjonen å anse som en vesentlig endring, og restaurering av bygningen på samme sted vil betraktes som nybygg. I slike tilfeller må saken behandles som en ordinær byggesak og må forelegges både kommunen og forvaltningsmyndighet for verneområdet.

Naturmangfoldloven

I tillegg til behandling etter verneforskrift og eventuelle retningslinjer i forvaltningsplanen (og naturmangfoldloven § 48) må søknaden også vurderes etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12 i (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jmf. Naturmangfoldloven § 7.

Presedens

I brev fra Miljødirektoratet, datert 02.03.15 heter det bl.a.:

Presedensvurderingen bør være så konkret som mulig. Presedensfaren skal være reell og ikke hypotetisk. En konkret presedensvurdering vil bidra til likebehandling og ivareta hensynet til rimelighet. Dette vil øke forståelsen for verneforvaltningen.

Vurderingen av presedensvirkninger knytter seg for det første til sannsynligheten for at lignende tiltak vil fremmes i fremtiden

Vurdering

Det er søkt om tiltak som må behandles etter verneforskriften for Frydalen landskapsvernområde, § 3, pkt. 5.3, i), som gir at det kan gis tillatelse til riving av seteranlegg. I vurderingen må det også legges vekt på verneformålet for Frydalen landskapsvernområde som bl.a. sier at det er et mål «*å ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart*».

I utgangspunktet vil det derfor ikke være i tråd med verneformålet å tillate riving av stallen på Gammelsteig og deler av fjøset på Nysteig. Begge bygningene er i tillegg SEFRAK-registrert, og stallen på Nysteig med meldepliktig status.

Søkerne har ellers gjort rede for gårdens og setrenes rike og betydningsfulle historie, ikke minst for utviklingen av seterbruket i regionen. Dette er også med å bygge opp under de to setrenes kulturhistoriske verdi.

Avgjørende blir likevel at det bygningsmessige forfallet har kommet så langt, at det ikke lenger er «botvon» for bygningsmassen. Det blir her bl.a. vist til forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondane, der det bl.a. står: «*Dersom taket har falt ned som følge av dårlig vedlikehold, er reparasjonen å anse som en vesentlig endring, og restaurering av bygningen på samme sted vil betraktes som nybygg. I slike tilfeller må saken behandles som en ordinær byggesak og må forelegges både kommunen og forvaltningsmyndighet for verneområdet*.» Dette er situasjonen for de to bygningsobjektene, og nasjonalparkforvalteren er derfor innstilt på at disse blir tillatt fjernet.

Bygningenes forfatning gjør at de også ikke står i noen opprinnelig sammenheng med seterlandskapet, annet enn å vise et landskap i forfall. Bygningenes verdi for seterlandskapet er derfor av liten betydning.

Verneforskriften åpner for riving av seteranlegg, og en tillatelse for fjerning av to falleferdige bygninger blir vurdert å liten presedensvirkning for framtidig forvaltningspraksis.

Riving av seterbygningene vil neppe ha konsekvenser for naturmangfoldet, og en vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8 – 12 er derfor lite relevant. Imidlertid må rivningsmaterialer tas hånd om på en forskriftsmessig måte.

Arkivsaksnummer: 2022/7775-2

Saksbehandler: Trond Stensby

Dato: 15.08.2022

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	43/2022	02.09.2022

Grimsdalen LVO - riving av seterbebyggelse - Bjørnsgardsætre

Innstilling fra forvalter

Med hjemmel i verneforskriften for Grimsdalen landskapsvernområde § 3, pkt. 1.3 i) får Malin Bjørnsgård tillatelse til å rive bygningsdelene på gnr. 86 bnr. 1 fnr. 59, som holdes oppe av bygningene på nabosetra, gnr. 86 bnr. 1 fnr. 58, se figur 3 – 6 i saken.

Vilkår:

1. Den delen av bygningen som har tak og vegger intakt, skal fortsatt bli stående, se figur 4.
2. Rivingsmaterialer skal fraktes ut av verneområdet, og ellers behandles på en forskriftsmessig måte.
3. Andre byggetiltak på de to setertuna er søknadspliktig etter verneforskriften for Grimsdalen landskapsvernområde, og må eventuelt behandles som egne saker av Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Grimsdalen LVO - notat - befaring - seterbebyggelse – Bjørnsgardsætre, 04.08.22.

Saksopplysninger

Ettter forespørsel fra Ingolf Bjørnsgaard ble det holdt befaring på Bjørnsgardsætre, torsdag 04.08.22. Befaringen gjaldt:

- Gnr. 86 bnr. 1 fnr. 58, eier Ingolf Maurstad Bjørnsgaard.
- Gnr. 86 bnr. 1 fnr. 59, eier Malin Bjørnsgård (i matrikkelen står fortsatt Rigmor Bjørnsgård, trolig fordi seterfestet ikke har blitt ført med i eiendomsoverdragelsen av gårdsbruket).

Ingolf Bjørnsgaard var med under befaringen, mens Malin Bjørnsgård ble orientert av undertegnede i ettertid.

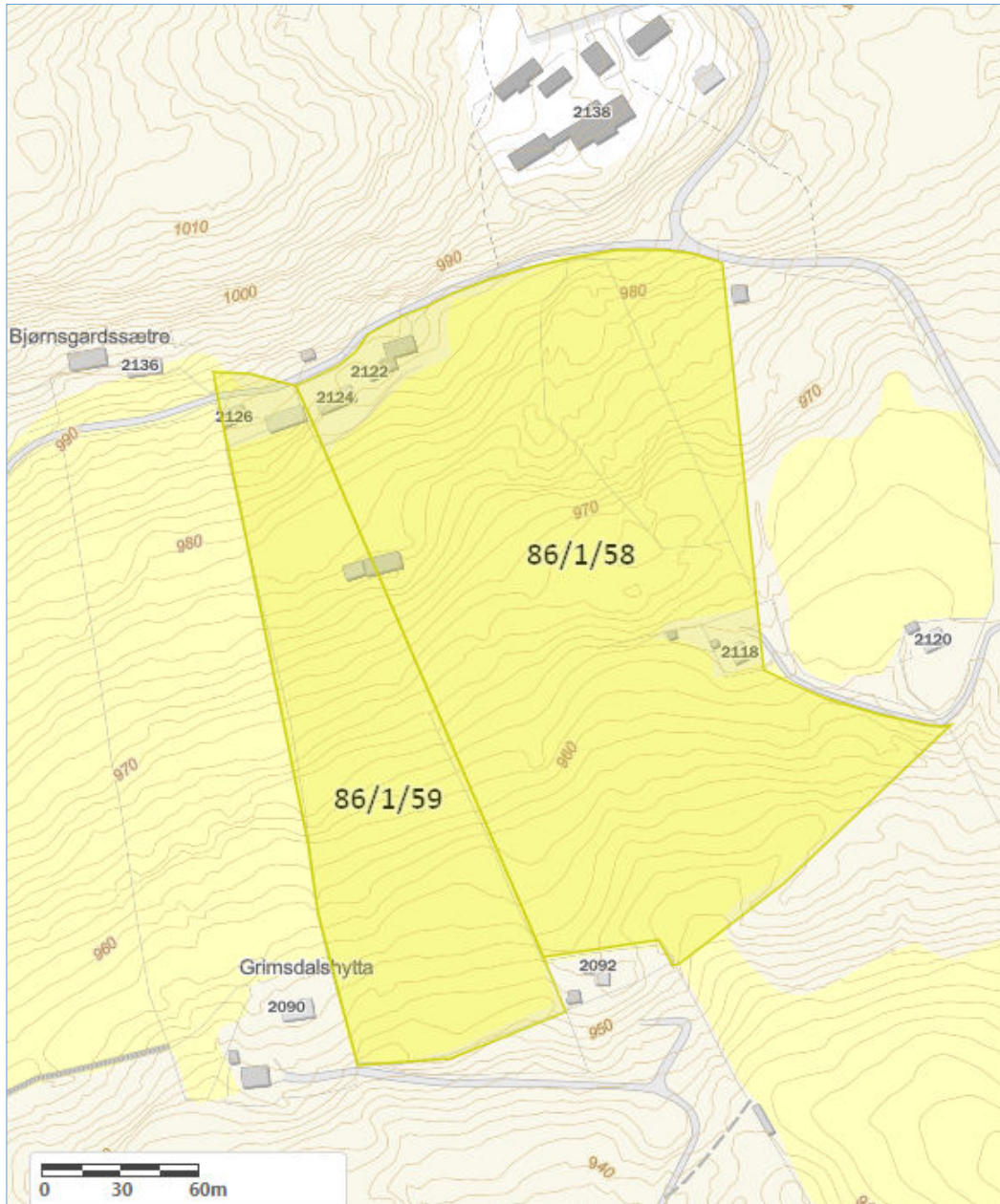
Kart over de berørte seterfestene er vist i figur 1.

Videre gjaldt befaringen spesielt to gamle låver/fjøs som står nede på seterkveene, se detaljkart i figur 2. Merk at kartet viser en grense mellom seterfestene som går gjennom en del av låven på gnr. 86 bnr. 1 fnr. 58.

(Forhold som gjelder grense, påvising av grense og eventuell grensejsutering må tas opp med Dovre kommune og Dovre fjellstyre.)

Bakgrunnen for at Ingolf Bjørnsgaard ba om en befaring er at bygningsdeler (åser og stolper) på bygningen til Malin Bjørnsgaard har kommet ut av stilling, og lener seg på låveveggen til Ingolf Bjørnsgaard, se bilder i figur 3 – 6 nedenfor.

Ingolf Bjørnsgaard ønsker at de aktuelle bygningsdelene kan tas ned, for å forebygge skader på sin låve. Dette er et tiltak som krev tillatelse fra Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Figur 1. Kart over seterfestene 86/1/58 og 86/1/59.

Figur 2. Detaljkart, låve/fjøs på seterfestene 86/1/58 og 86/1/59.

Figur 3. Bilde av låve/fjøs på seterfestene 86/1/58 og 86/1/59.

Figur 4. Bilde av låve/fjøs på seterfestene 86/1/58 og 86/1/59.

Figur 5. Bilde av låve/fjøs på seterfestene 86/1/58 og 86/1/59.

Nasjonalparkforvalteren har på telefon 15.08.22, tatt saken opp med partene. De sluttet seg til at det blir lagt fram en sak for nasjonalparkstyret med bakgrunn i notatet fra befaringen 04.08.22.

Nasjonalparkforvalteren har drøftet saken med Innlandet fylkeskommune – kulturarv, som ikke hadde innvendinger til saken.

Figur 6. Bilde av låve/fjøs på seterfestene 86/1/58 og 86/1/59.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

Verneformål – forskrift

§ 2 Formål

Formålet med opprettelsen av Grimsdalen landskapsvernområde er å:

- ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart,
- ta vare på en del av et stort sammenhengende fjellområde, med leveområder villreinstammen i Rondane og et rikt dyre- og planteliv,
- sikre viktige og mye brukte trekkområder for villreinen,
- ta vare på geologiske forekomster og landskapsformer.

Allmennheten skal fortsatt ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

§ 3 Vernebestemmelser

1. Landskapet

1.1. Området er vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter.

Med de unntak som følger av forskriftens punkt 1.2 og 1.3 er det forbud mot inngrep som vegbygging, oppføring av bygninger eller anlegg, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving og påfylling av masse, sprenging og boring, uttak og fjerning av stein, mineraler eller fossiler, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, nyplanting, bakkeplanering, framføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, merking av stier, løyper o.l. Opplistingen er ikke uttømmende.

1.3. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

(...)

c. Oppføring av nødvendige nye bygninger til jordbruks- og seterformål.

(...)

i. Riving av seteranlegg.

Forvaltningsplan

Forvaltningsplan for de store verneområdene i Rondane

Forvaltningsplanen har ikke egne retningslinjer for riving av seteranlegg

Men en kan skjele til det som står på s. 42 om «Vedlikehold og restaurering»:

En bygning kan ha forfalt slik at en er i tvil om vedlikeholdsarbeidet i praksis vil tilsvare og reise et nytt bygg fra grunnen av. For å definere hva som er vedlikehold vil forvaltningsmyndigheten legge til grunn en helhetsvurdering, der takets tilstand tillegges betydelig vekt. Dersom bygningen har et tak som er noenlunde i intakt stand, bør vedlikeholdet kunne falle inn under punkt 1.2 i forskriftene, og arbeidet kan derfor foretas uten tillatelse. Utskifting av et bærende element av samme dimensjon og kvalitet ansees som vedlikehold. Dersom taket har falt ned som følge av dårlig vedlikehold, er reparasjonen

å anse som en vesentlig endring, og restaurering av bygningen på samme sted vil betraktes som nybygg. I slike tilfeller må saken behandles som en ordinær byggesak og må forelegges både kommunen og forvaltningsmyndighet for verneområdet.

Naturmangfoldloven

I tillegg til behandling etter verneforskrift og eventuelle retningslinjer i forvaltningsplanen (og naturmangfoldloven § 48) må søknaden også vurderes etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12 i (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jmf. Naturmangfoldloven § 7.

Presedens

I brev fra Miljødirektoratet, datert 02.03.15 heter det bl.a.:

Presedensvurderingen bør være så konkret som mulig. Presedensfaren skal være reell og ikke hypotetisk. En konkret presedensvurdering vil bidra til likebehandling og ivareta hensynet til rimelighet. Dette vil øke forståelsen for verneforvaltningen.

Vurderingen av presedensvirkninger knytter seg for det første til sannsynligheten for at lignende tiltak vil fremmes i fremtiden

Vurdering

Det er søkt om tiltak som må behandles etter verneforskriften for Grimsdalen landskapsvernområde, § 3, pkt. 5.3, i), som gir at det kan gis tillatelse til riving av seteranlegg. I vurderingen må det også legges vekt på verneformålet for Grimsdalen landskapsvernområde, som bl.a. sier at det er et mål «å ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, **der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart**».

I utgangspunktet vil det derfor ikke være i tråd med verneformålet å tillate riving av de aktuelle bygningsdelene.

Avgjørende blir likevel at det bygningsmessige forfallet har kommet så langt, at det ikke lenger er «botvon» for bygningsmassen. Det blir her bl.a. vist til forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondane, der det bl.a. står: «*Dersom taket har falt ned som følge av dårlig vedlikehold, er reparasjonen å anse som en vesentlig endring, og restaurering av bygningen på samme sted vil betraktes som nybygg. I slike tilfeller må saken behandles som en ordinær byggesak og må forelegges både kommunen og forvaltningsmyndighet for verneområdet.*»

Dette aktuelle bygningsdelene holdes oppe av bygningen på nabosetra, og nasjonalparkforvalteren er derfor innstilt på at disse blir tillatt fjernet.

Verneforskriften åpner for riving av seteranlegg, og en tillatelse for fjerning av de falleferdige bygningene blir vurdert å liten presedensvirkning for framtidig forvaltningspraksis.

Riving som omtalt i saken vil neppe ha konsekvenser for naturmangfoldet, og en vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8 – 12 er derfor lite relevant. Imidlertid må rivningsmaterialer tas hånd om på en forskriftsmessig måte.

Arkivsaksnummer: 2021/6734-6

Saksbehandler: Trond Stensby

Dato: 08.08.2022

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	44/2022	02.09.2022

Frydalen LVO - dispensasjon - oppsetting og drift av vegbom - Peer Gynt seterveg

Innstilling fra forvalter

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 gis det dispensasjon fra verneforskriften for Frydalen landskapsvernområde § 3, pkt 1.1 for oppsetting av vegbom som vist i figur 1 i saken, jf. avtale mellom Rondane-Dovre nasjonalparkstyret og Peer Gynt seterveg/Nyseter sameige i Nord-Fron kommune.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Avtale mellom Rondane-Dovre nasjonalparkstyret og Peer Gynt seterveg/Nyseter sameige i Nord-Fron kommune.

Saksopplysninger

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre gjorde i møte 25.06.22, styresak 32/2021 slik vedtak:

«Med henvisning til verneforskriften for Frydalen landskapsvernområde § 3, pkt. 5.2 c), og vedtektene for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre pkt. 8.2 tar nasjonalparkstyret på nytt initiativ å få satt opp en vegbom og informasjon på vernegrensen i samråd med grunneier og vegstyret.

Nasjonalparkstyret vil ta utgiftene med oppføring av vegbommen, da finansiert gjennom bestillingsdialogen med Miljødirektoratet.»

Videre ble 20.08.21 gjort en felles befarings med nasjonalparkstyret og bl.a. representanter for Peer Gynt seterveg og setereiere/grunneiere ved Kvamnysætrin. På befaringsen kom det fram at en omforent løsning kunne være å sette opp en vegbom på Peer Gynt seterveg, like innenfor avkjøringen til Kvamnysætrin.

Nasjonalparkforvalteren har nå henvendt seg til Peer Gynt seterveg, v. Ole Kristian Rudland og Nyseter sameige, v. Pål Klomstad om en avtale om en slik løsning. Forslaget til avtale blir gjengitt her:

AVTALE

1. Parter

Avtale inngått mellom på den ene side

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre,

og på den annen side

Nyseter sameige

Peer Gynt seterveg.

2. Formål

Avtalen gjelder oppsetting og drift av vegbom for regulering av motorferdsel på Peer Gynt seterveg i tråd med verneforskriften for Frydalen landskapsvernområde, § 3, pkt. 5.2.

Bestemmelsen er ikke til hinder for:

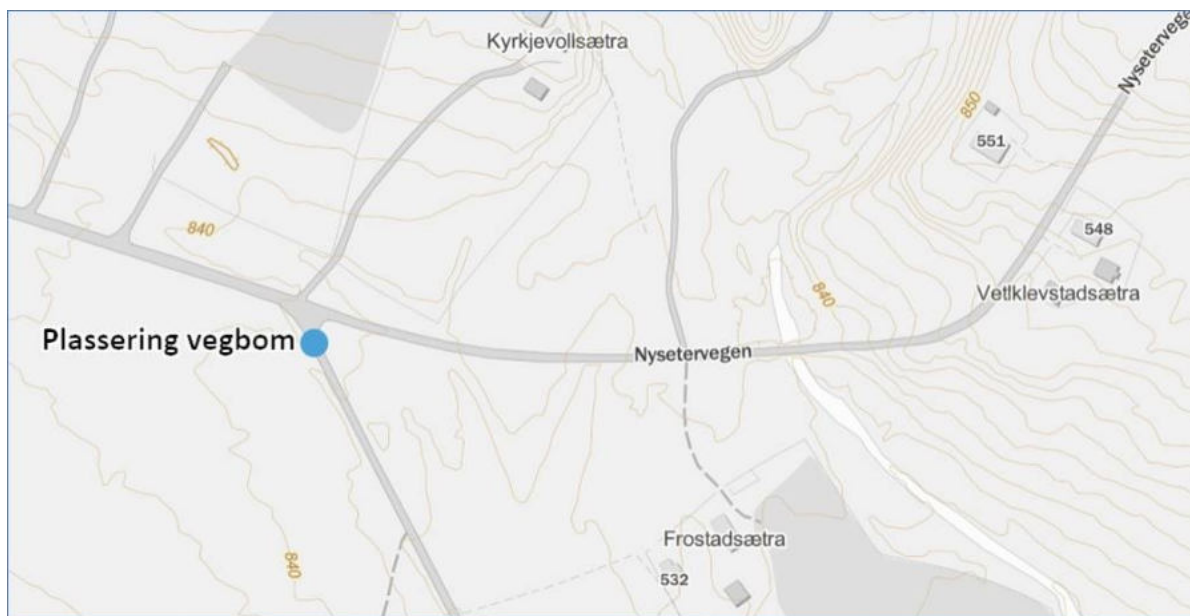
(...)

c. Motorferdsel på følgende veier i perioden 1. juni til 1. desember:

- Peer Gynt seterveg.

3. Oppsetting av vegbom

Partene Nyseter sameige og Peer Gynt seterveg gir Rondane-Dovre nasjonalparkstyre rett til å sette opp vegbom på Peer Gynt seterveg, like innenfor avkjøringen til Kvamsnysætrin, se kartutsnitt figur 1. Oppsetting av vegbommen bekostes i sin helhet av Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, og nasjonalparkstyret står som eier av vegbommen.

Figur 1. Plassering av vegbom på Peer Gynt seterveg, ved Kvamsnysætrin.

4. Drift av vegbommen

Vegbommen i pkt. 3 driftes slik:

- Styret for Peer Gynt seterveg får nøkler til låsen på bommen, og er ansvarlig for å holde bommen låst i perioden 1. desember – 1. juni.
 - Vegbommen kan i denne perioden, etter avtale med Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, likevel holdes åpen i forbindelse med hogst/skogsdrift tillatt i tråd med verneskogsbestemmelsene i skogbruksloven, jf. § 3, pkt. 2.2 i verneforskriften for Frydalen landskapsvernområde.
- Rondane-Dovre nasjonalparkstyret sørger for at det blir ført oppsyn med at bommen blir driftet i tråd med avtalen.
- Rondane-Dovre nasjonalparkstyre er ansvarlig for vedlikehold og reparasjoner som er nødvendig for å holde vegbommen i driftsmessig stand.

Partene har fått en frist til 01.09.22 for å gi tilbakemelding på avtaleforslaget.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

Verneformål – forskrift

Frydalen landskapsvernområde

§ 2 Formål

Formålet med opprettelsen av Frydalen landskapsvernområde er å:

- ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart,
- ta vare på leveområder for villreinstammen i Rondane og et rikt dyre- og planteliv,
- ta vare på landskapsformene.

Allmennheten skal fortsatt ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

§ 3 Vernebestemmelser

1.1. Området er vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter.

Med de unntak som følger av forskriftens punkt 1.2 og 1.3 er det forbud mot inngrep som veibygging, oppføring av bygninger eller anlegg, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving og påfylling av masse, sprenging og boring, uttak og fjerning av stein, mineraler eller fossiler, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, nyplanting, bakkeplanering, framføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, merking av stier, løyper o.l. Opplistingen er ikke uttømmende.

Fylkesmannen avgjør i tvilstilfeller om et tiltak må anses å ville endre landskapets art eller karakter vesentlig.

5 Motorferdsel

5.1 Motorisert ferdsel med motorkjøretøy til lands og til vanns er forbudt, herunder bruk av luftfartøy lavere enn 300 meter over bakken er forbudt.

5.2. Bestemmelsen i 5.1 er ikke til hinder for:

e. Motorferdsel på bilveien fra Tjønnebakken til bommen ved Måsåhusene.

Forvaltningsplan

s. 84

Peer-Gynt seterveg

Vernebestemmelsen åpner for motorferdsel på Peer-Gynt seterveg i perioden fra 1. juni til 1. desember. Avstikkere til setrene langs Peer-Gynt seterveg er en del av Peer-Gynt seterveg og regnes derfor som bilveg.

Naturmangfoldloven

§ 48

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

I avveiningen mellom øvrige vesentlige samfunnsinteresser og hensynet til verneområdet skal det særlig legges vekt på verneområdets betydning for det samlede nettverket av verneområder og om et tilsvarende verneområde kan etableres eller utvikles et annet sted. Tiltakshaveren kan pålegges å bære rimelige kostnader ved ivaretagelsen, opprettelsen eller utviklingen av et slikt tilsvarende område.

§§ 8 - 12

I tillegg til behandling etter verneforskrift og eventuelle retningslinjer i forvaltningsplanen (og naturmangfoldloven § 48) må søknaden også vurderes etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12 i (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jmf. § 7.

Presedens

I brev fra Miljødirektoratet, datert 02.03.15 heter det bl.a.:

Presedensvurderingen bør være så konkret som mulig. Presedensfaren skal være reell og ikke hypotetisk. En konkret presedensvurdering vil bidra til likebehandling og ivareta hensynet til rimelighet. Dette vil øke forståelsen for verneforvaltningen.

Vurderingen av presedensvirkninger knytter seg for det første til sannsynligheten for at lignende tiltak vil fremmes i fremtiden.

Vurdering

Saken legges fram for nasjonalparkstyret under forutsetning av at det kreves tilslutning fra vegstyret og grunneieren.

På hjemmesiden til Peer Gynt seterveg finner en kart som vist i figur 2. Kartet viser at vegstrekningen innenfor Frydalen landskapsvernområde er vist som to ulike parseller:

- Kvam seterveg
- Peer Gynt seterveg.

På siden til Kvam Seterveg SA (<https://www.kvamseterveg.no/>) finner vi følgende informasjon:

«Kvam Seterveg SA er et privat veiselskap som har som formål å forvalte veier i henhold til veilagets vedteker.

De følgende veier administreres av Kvam Seterveg SA:

- Nyseter (Bom ved Bjørgebu)

(...)»

I foretaksregisteret er formålet for Kvam Seterveg SA referert:

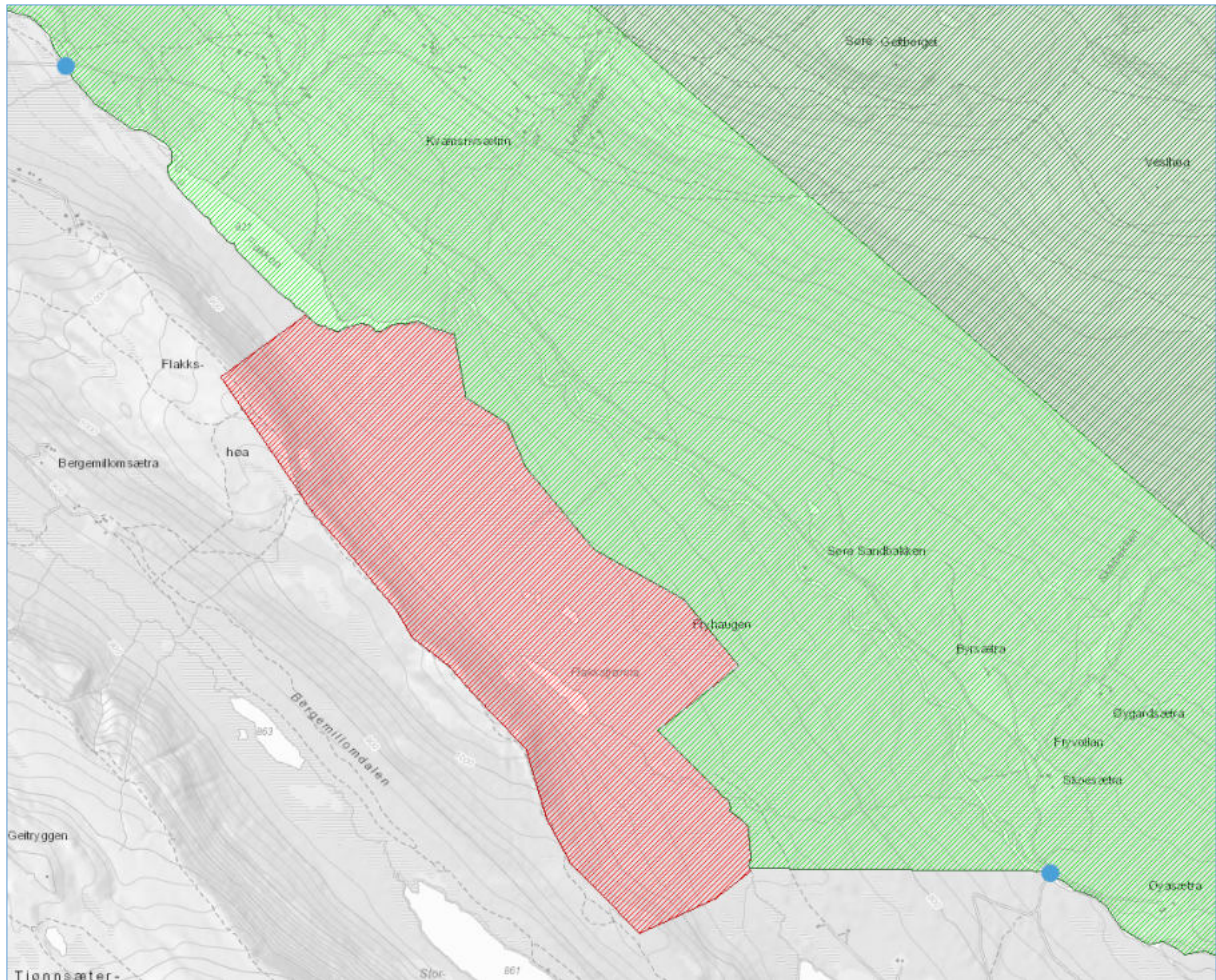
- *«Ha ei rasjonell og økonomisk drift til beste for brukerne av: Tjønnsetervegen- fra Stølane til Tjønnsetra.*
- *Haugsetervegen- fra Rondaplassen til Haugsetrene.*
- *Nysetervegen- fra Bjørgebu til Hovde, Bergemillom og Nysetra.»*

I figur 3 er det vist skjæringspunkt for Kvam seterveg / Peer Gynt seterveg og vernegrensen for Frydalen landskapsvernområde.

Nasjonalparkforvalteren legger til grunn at det i verneforskriften er ment hele vegstrekningen innenfor Frydalen landskapsvernområde, selv om det i kart fra veglaget er vist som to ulike parseller. Dette underbygges også av forvaltningsplanen, der «avstikkere» også er definert som bilveg. Nasjonalparkforvalteren har også fått opplyst at på vernetidspunktet så var hele strekningen innenfor Frydalen landskapsvernområde benevnt som Peer Gynt seterveg.

Figur 2. Kartutsnitt fra <http://www.peergyntseterveg.com/> .

Figur 3. Skjeringspunkt (●) Kvam seterveg / Peer Gynt seterveg og vernegrensen for Frydalen landskapsvernområde

Bakgrunnen for at Peer Gynt seterveg er stengt for motorferdsel i perioden 1. desember – 1. juni er hensynet til villreinens bruk av fjellområdene på begge sider av Frydalen. Det foregår et årvisst trekk av bukk fra områdene i Rondane og Vulufjell, til Tjønnsæterfjellet vest for Frydalen, se figur 4.

Peer Gynt seterveg danner en akse på tvers av villreintrekket. Siden trekket starter på senvinteren – våren er det viktig at motorferdselen på Peer Gynt seterveg ikke starter før åpningsdatoen 1. juni. Motorferdselen kan forstyrre villreintrekket, i en periode da det ellers er ro i området. Skisesongen og løypeprepareringen er over, og det er derfor viktig å ikke åpne for annen aktivitet som kan påvirke villreinens trekk og bruk av området.

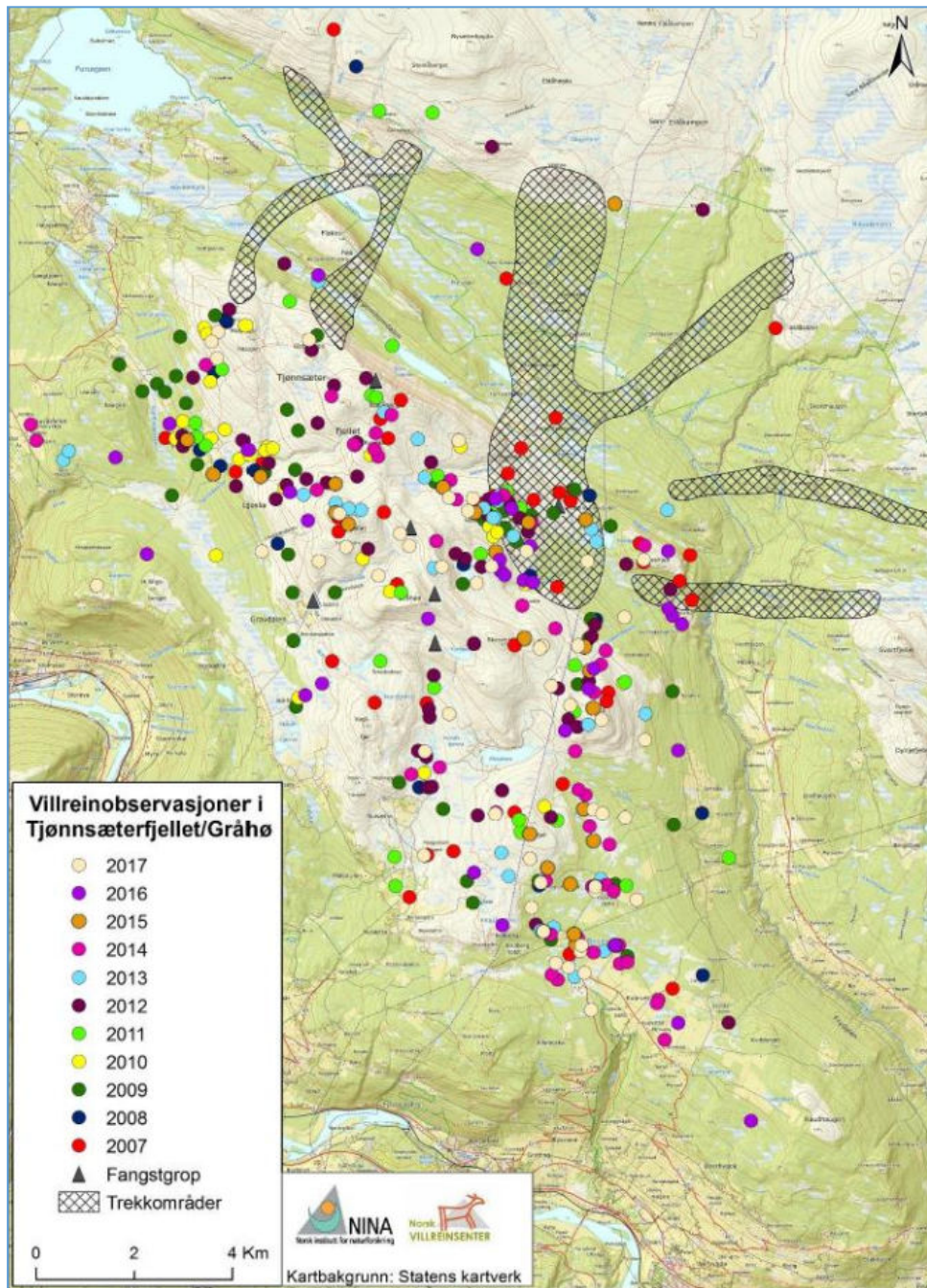
I sakens anledning blir det også vist til andre vegar som har regulerte åpningstider i verneforskriftene:

- Grimsdalsvegen
- Haverdalsvegen
- Vegen til Spranget
- Vegen til Dørålseter.

Disse vegene er stengt med bom i periodene med forbud mot motorferdsel.

Siden dagens ordninger ikke ser ut til å gi en ønsket begrensning i motorferdselen på Peer Gynt seterveg i perioden da vegen skal være stengt, vil nasjonalparkforvalteren innstille på

en omforent løsning med en vegbom på Peer Gynt seterveg, like innenfor avkjøringen til Kvamsnysætrin.

Figur 4. Flokkobservasjonene i Gråhø/Tjønnsæterfjellet i perioden 2007 – 2017.

Arkivsaksnummer: 2022/7800-3

Saksbehandler: Trond Stensby

Dato: 08.08.2022

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	45/2022	02.09.2022

Frydalen LVO - dispensasjon - flytting av vegbom - vegstyrene i Bergetjønnlia og Storulvegen

Innstilling fra forvalter

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 får Vegstyrene i Bergetjønnlia og Storulvegen dispensasjon fra verneforskriften for Frydalen landskapsvernområde § 3, pkt 1.1 for oppsetting av vegbom som vist i figur 1 i saken.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Søknad fra Vegstyrene i Bergetjønnlia og Storulvegen, datert 07.08.22.

Saksopplysninger

Vi har mottatt e-post, datert 07.08.22, fra vegstyrene i Bergetjønnlia og Storulvegen med slik søknad:

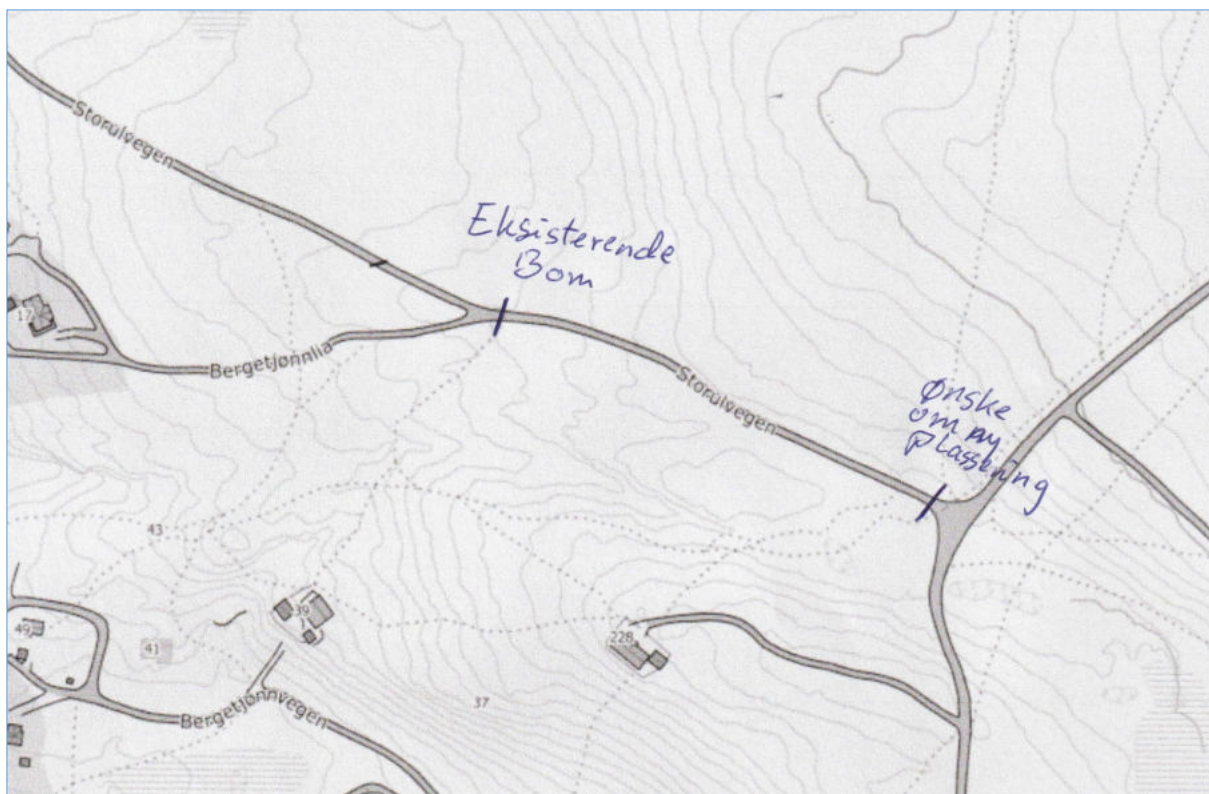
«På vegne av vegstyrene i Bergetjønnlia og Storulvegen vil vi herved søke om å få flyttet veibommen til ny beliggenhet i Frydalen landskapsvernområde (vist på vedlagte kartutsnitt). Bakgrunn for vårt ønske er problemer med villparkering/camping i terrenget ved siden av bommen.

Vi har ikke vært i kontakt med Statskog som grunneier i saken.»

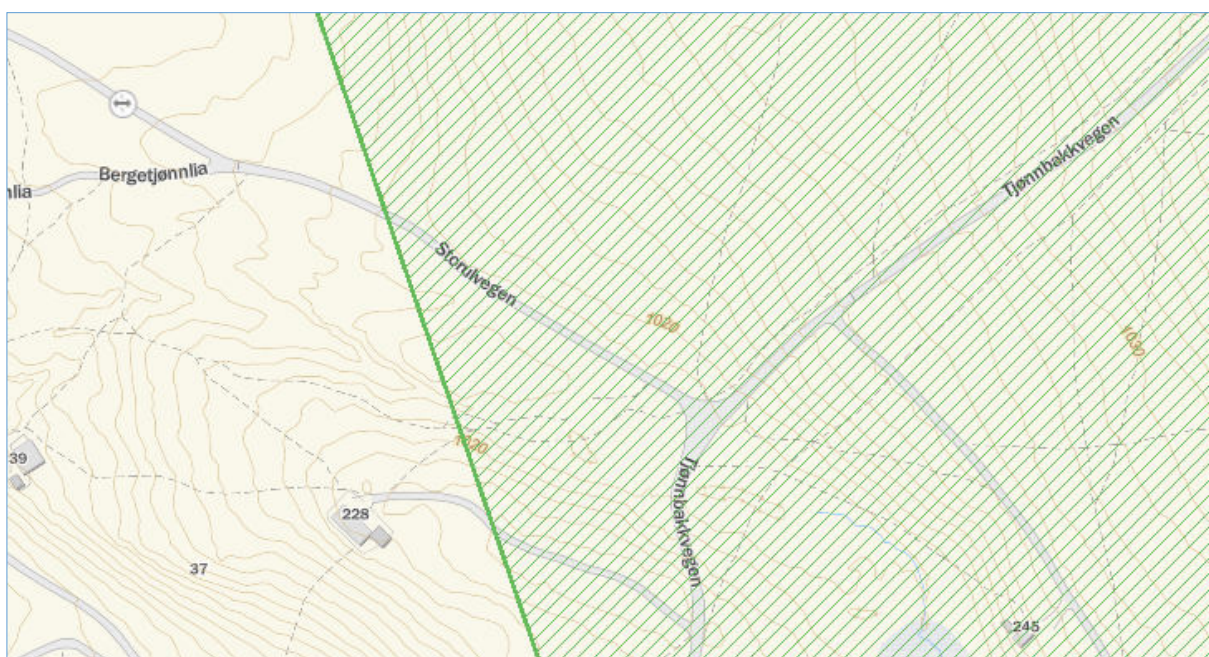
Med søknaden følger et kart som viser ønsket plassering av vegbommen, se figur 1.

I figur 2 har vi tatt inn et kartutsnitt med grensene for Frydalen landskapsvernområde. Her går det fram at ønsket plassering av vegbommen blir innenfor landskapsvernområdet.

Nasjonalparkforvalteren har vært i kontakt med Statskog SF som ikke har innvendinger til tiltaket.

Figur 1. Vedlegg til søknaden, kartskisse med ønsket plassering av vegbom.

Figur 2. Kartutsnitt med Storulvegen og grensen for Frydalen landskapsvernområde, skravert. (Innlandsgis)

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

Verneformål – forskrift

Frydalen landskapsvernområde

§ 2 Formål

Formålet med opprettelsen av Frydalen landskapsvernområde er å:

- ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart,
- ta vare på leveområder for villreinstammen i Rondane og et rikt dyre- og planteliv,
- ta vare på landskapsformene.

Allmennheten skal fortsatt ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

§ 3 Vernebestemmelser

1.1. Området er vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter.

Med de unntak som følger av forskriftens punkt 1.2 og 1.3 er det forbud mot inngrep som veibygging, oppføring av bygninger eller anlegg, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving og påfylling av masse, sprenging og boring, uttak og fjerning av stein, mineraler eller fossiler, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, nyplanting, bakkeplanering, framføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, merking av stier, løyper o.l. Opplistingen er ikke uttømmende.

Fylkesmannen avgjør i tvilstilfeller om et tiltak må anses å ville endre landskapets art eller karakter vesentlig.

5 Motorferdsel

5.1 Motorisert ferdsel med motorkjøretøy til lands og til vanns er forbudt, herunder bruk av luftfartøy lavere enn 300 meter over bakken er forbudt.

5.2. Bestemmelsen i 5.1 er ikke til hinder for:

- e. Motorferdsel på bilveien fra Tjønnbakken til bommen ved Måsåhusene.

Forvaltningsplan

s. 54 - 55

Langs vegen mellom bommen ved måsåhusene på Tjønnbakken og parkeringen på Spranghaugen ønsker ikke forvaltningsmyndighetene parkering. Grunnen til at det ikke skal parkeres langs vegen mellom Tjønnbakken og Spranget er todelt. Delvis er det av estetiske og landskapsmessige hensyn og delvis fordi villrein skal kunne ha størst mulig sjanse for å passere vegen på denne strekningen. Et parkeringsforbud langs vegen er imidlertid avhengig av en avtale med grunneier og rettighetshaver. Det bør heller ikke legges til rette for at folk ferdes til fots her i barmarkssesongen.

(...) . I de perioder da vegen til Spranghaugen er stengt, vil det derfor vises til den parkeringsmulighet som er per i dag ved bommen, og ellers henvises til parkeringen på

Mysuset. Det har vært pekt på problemer med parkering i utmark her og langs vegen mot Ranglartjønn. Oppsynet bør håndheve parkeringsforbudet i utmark, og dersom dette ikke er nok bør en vurdere oppsetting av skilt som informerer om parkeringsforbudet i utmark, og henvise til parkering på Mysuset.

Naturmangfoldloven

§ 48

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

I avveiningen mellom øvrige vesentlige samfunnsinteresser og hensynet til verneområdet skal det særlig legges vekt på verneområdets betydning for det samlede nettverket av verneområder og om et tilsvarende verneområde kan etableres eller utvikles et annet sted. Tiltakshaveren kan pålegges å bære rimelige kostnader ved ivaretagelsen, opprettelsen eller utviklingen av et slikt tilsvarende område.

§§ 8 - 12

I tillegg til behandling etter verneforskrift og eventuelle retningslinjer i forvaltningsplanen (og naturmangfoldloven § 48) må søknaden også vurderes etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12 i (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jmf. § 7.

Presedens

I brev fra Miljødirektoratet, datert 02.03.15 heter det bl.a.:

Presedensvurderingen bør være så konkret som mulig. Presedensfaren skal være reell og ikke hypotetisk. En konkret presedensvurdering vil bidra til likebehandling og ivareta hensynet til rimelighet. Dette vil øke forståelsen for verneforvaltningen.

Vurderingen av presedensvirkninger knytter seg for det første til sannsynligheten for at lignende tiltak vil fremmes i fremtiden.

Vurdering

I Frydalen landskapsvernområde er det forbud mot inngrep som kan påvirke «*landskapets art eller karakter*». Det er ikke gjort unntak for oppsetting av vegbom. Saken må derfor behandles etter naturmangfoldloven § 48, som dispensasjon fra verneforskriften for Frydalen landskapsvernområde.

Naturmangfoldloven § 48 stiller svært strenge krav til når en dispensasjon eventuelt kan vurderes, men åpner for tiltak som «*ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig*». Begge vilkår må være oppfylt. Dispensasjon må heller ikke gis om vilkåra er oppfylt. Skjønn og instruks fra overordnede myndigheter spiller også inn. Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikke brukes for å utvide rammene gitt i vernevedtaket, men er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette eller spesielle tilfelle som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Vegene i Bergetjønnlia og Storulvegen er bygd som tilkomstveger til hytteeiendommene i området, og ikke for å fylle noen funksjon for allmenn motorferdsel. Vegstyrene viser til problemer med «villparkering/-campng» i terrenget langs vegen. Nasjonalparkforvalteren er også kjent med dette problemet. Denne bruken har negativ virkning på terrenget og landskapet i Frydalen landskapsvernområdet. Vegstyrenes ønske om å flytte vegbommen vil derfor bidra til å ivareta verneverdiene, uten at tiltaket i seg selv vil ha noen nevneverdig landskapsmessig virkning. Vegen er et teknisk inngrep, og vegbommen blir en underordnet del her.

Kunnskapsgrunnlaget om verneverdiene i dette området er godt. Når det gjelder villrein foreligger

- NINA Rapport 1013, Sluttrapport fra GPS-merkeprosjektet 2009-2014 og
- NINA Rapport 339 fra 2008 som oppsummerer kunnskapsstatus og leveområde, samt tilhørende kart utarbeidet i forbindelse med arbeid med regional plan for villreinen i Rondane og Sølnekletten.
- NINA Rapport 551 utreder konflikten mellom villrein og menneskelig ferdsel i området (naturmangfoldloven § 8).

Tiltaket vil bidra til å kanalisere motorferdselen til aksene/vegen Tjønnbakken – Spranget, som er den tilrettelagte tilkomsten til Rondane. Nasjonalparkforvalteren mener dette er positivt ut fra en helhetlig vurdering av konsekvensene for landskapet og villrein. Det bli lagt til grunn at vegstyrene selv bærer kostnaden ved flytting av vegbommen.(naturmangfoldloven §§ 9, 10, 11 og 12).

Arkivsaksnummer: 2022/6233-4

Saksbehandler: Trond Stensby

Dato: 11.08.2022

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	46/2022	02.09.2022

Folldal - kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer 2022 - 2025 - høring

Innstilling fra forvalter

1. Forslaget til «Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer 2022 – 2025» vil være en kunnskapskilde, og et godt styringsdokument for forvaltning av kulturminner i Folldal kommune. Det gjelder også for de kulturminnene som Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har et forvaltningsansvar for.
2. Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har ikke andre merknader til høringsdokumentet.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Brev fra Folldal kommune, datert 10.06.22.

E-post fra Folldal kommune, datert 15.08.22.

Saksopplysninger

Folldal kommune har i brev datert 10.06.22 sendt «Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer 2022 – 2025» på høring, med høringsfrist 16.08.22. Vi har søkt om, og i e-post datert 15.08.22 fått utsatt høringsfrist til 05.09.22.

I høringssaken står det bl.a.:

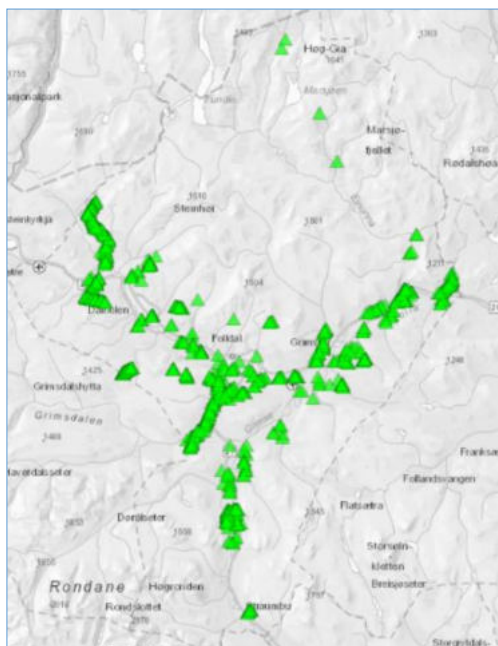
- **Kulturminneplanens formål:**
Planens hovedformål er at den skal fungere som et styringsverktøy for kommunal planlegging og forvaltning på kulturminnefeltet, og i tillegg være Folldals innbyggers felles oversikt over viktige verneverdige kulturminner.
Hovedmål for kulturminneforvaltning i Folldal kommune:
 - Sikre at de mest verdifulle kulturminnene i Folldal kommune bevarer for samtiden og fremtiden.
 - Bruke våre kulturminner som kilder til opplevelser, kunnskap, utvikling og verdiskapning.
 - Forvalte Folldals kulturminner på en langsiktig holdbar måte.

- I arbeidet med Follalds første kulturminneplan har hovedfokuset vært å få en oversikt over viktige kulturminner og kulturmiljøer i kommunen.
- Hovedutfordringer:
 - Gjengroing
 - Klimaendringer
 - Sporene etter bergverksdriften er grunnlaget for Follalds viktigste kulturminne og besøksmål, men har også medført miljøproblemer som må løses.
 - Slitasje.
 - Kunnskapstap.

Innhold som berører Rondane-Dovre nasjonalparkstyre

Under føringer for planen er bl.a. nevnt:

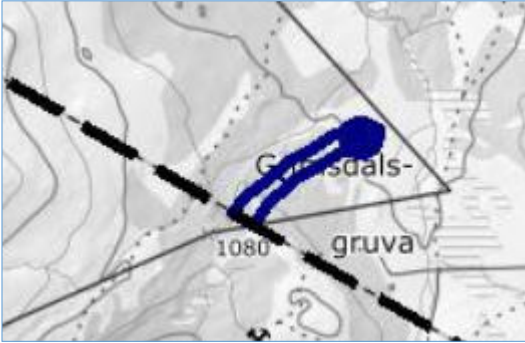

- Den europeiske landskapskonvensjonen.
- Ulike stortingsmeldinger
- Kunnskapsløftet for kulturminneforvaltningen
- KiK – kulturminner i kommunen.
- Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging.
- *Innlandsstrategien 2020-2024 uttrykkes det at:
«Kulturminner, kulturmiljøer og museer er viktige deler av samfunnets kollektive hukommelse.*
- Ellers vist til gjeldende lovverk, kommunale styringsdokument m.m.
- Verneforskriftene for Rondane nasjonalpark, Dovre nasjonalpark, Grimsdalen landskapsvernområde, Dørålen landskapsvernområde og Mydtingi naturreservat er nevnt spesielt under «Andre lover og forskrifter».
- Det er gitt en oversikt over ulike nasjonale, regionale og lokale aktører i kulturminneforvaltningen.
- Det er gitt en oversikt over ulike begrep, definisjoner og databaser i kulturminneforvaltningen.
- Planen har egne kapitler om økonomiske virkemidler og verdiskaping.
- Det er gitt en overordna oversikt over kulturminner i Follald kommune:
 - 1100 automatisk freda kulturminner (fangstgroper, spor etter framstilling av jern, kull og tjære, gravrøyser m.m.)
 - Ca. 100 kulturminner med uavklart status
 - 16 vedtaksfreda bygninger.

Figur 1. Faksimile fra planen - Lokalteter for automatisk fredete og uavklarte kulturminner i Folldal kommune. Kilde: Askeladden

I planen er det en liste på 75 utvalgte kulturminner. I tabell 1 og 2 har nasjonalparkforvalteren laget en oversikt over kulturminnene som ser ut til å ligge i et av våre verneområder.

Tabell 1. Utvalgte kultuirminner fra planforslaget – verneområder.

Utvalgte kulturminner i kommuneplanen	Verneområde
<p>Sjakkttårnet ved Grimsdalsgruva. «Tårnet ligger innafor Grimsdalens landskapsvernområde, der vernebestemmelser beskytter kulturlandskap, bygninger og anlegg mot inngrep. (Jf. Forskrift om verneplan for Rondane, vedlegg 3).»</p>	<p>Grimsdalen LVO</p>
<p>I Folldal kommune har man registrert over tusen fangstgroper (I Askeladden er de registrerte som fangstgroper eller fangstgraver). Mange av fangstgroperne er del av kortere eller lengre system, mens noen ligger mer spredt. Det lengste sammenhengende systemet av fangstgroper i Folldal går gjennom Jehansdalen. Systemet strekker seg fra Veslekringla i Grimsdalen og nordover forbi Streitlien (Kulturminne nr. 4.1.).</p>	<p>Rondane NP</p>
<p>Ved Gruvlie i Grimsdalen, mellom Mesæterhøe og Streitkampen, finns en ca. 2,8 km lang rekke med ca. 80 fangstgroper.</p> 	<p>Dovre NP</p>
<p>Vassveiten ned mot Øvre Nysætra</p> 	<p>Dovre NP</p>

Tabell 2. Andre omtalte kultuirminner fra planforslaget – verneområder.

Andre omtaler av kultuirminner i kommuneplanen	Verneområde
<p>Rypefangst Rypefangst med snare (snurru) har også hatt stor betydning frem til midten av 1900-tallet. I dag kan man finne spor etter rypejegernes overnattingsplasser. Der det ikke fantes ei bu fra før, bygget man seg et lite «rypehus» for overnatting under fangstarbeidet.</p>	Alle
<p>Egen plan for seterområder Veslesetra</p> <p>The map shows a geographical area with a light blue body of water labeled 'Elgevatnet' at the top right. A blue dot labeled 'Veslesetra' is located in the lower left. A dashed line runs across the middle of the map. Several numbered points are marked: '167' in the lower left, '165' near the center, and '163' near the water's edge on the right. The land is colored in shades of green and yellow.</p>	Dørålen LVO
<p>Kongeveien Avstikkere fra denne veien passerte gjennom Folldal: En vei skal ha gått over Rydningsøyi øverst i Folldalen, og en sti skal ha tatt av fra Gautdalen og gått gjennom Vesleskardet til Gravbekken (i Folldal).</p>	Dovre NP
<p>Veier gjennom Grimsdalen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fra Tofte skal det også ha gått en gammel ferdselsvei (mellom Gudbrandsdalen og Østerdalen) gjennom Grimsdalen. • Fra Tollevshaugen gikk også en vei videre i retning Gåshovda som krysset Folldalsfjøret og fortsatte nordover 	Grimsdalen LVO
<p>Dølaveier Flere dølaveier gikk gjennom Dørålen mot Folldal. En av kløvveiene som kom gjennom Rondane krysset Atndalen ved Strømbu (Straumbu), og gikk videre over mot Nord-Østerdalen over Skjerallen og Flatsetra (i Alvdal)</p>	Rondane nP

Vurdering

Høringsdokumentet «Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer 2022 – 2025» er et grundig og godt gjennomarbeidet dokument. Det gir på en fyllestgjørnde måte greie for føringer på kulturminneområdet, kilder og tilfanget av kulturminner i Folldal kommune.

Det er gitt er begrunnet utvalg av kulturminner, som i stor bredde er med å dokumentere historien i Folldal, med koblinger til regional og nasjonal utvikling. De utvalgte kulturminnene har fått en utfyllende omtale.

Nasjonalparkforvalteren har gjort et kartsøk mot kulturminner i våre verneområder innenfor Folldal kommune. Resultatet er vist i tabell 3.

Tabell 3. Kartsøk – Temadata Innlandet Askeladden – treff enkeltminner – verneområder – Folldal kommune

Enkeltminne art	1513 – varde/varderekke	2401 - fangstgrav	2402 - fangstgrop	9903 - løsfunn	SUM
Verneområde					
Dovre NP		38			38
Rondane NP	3	5	7	1	16
Grimsdalen LVO			1		1
Dørålen LVO			1		1
Mydingi NR		1			1
SUM	3	44	9	1	57

«Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer 2022 – 2025» vil være en kunnskapskilde, og et godt styringsdokument for forvaltning av kulturminner i Folldal kommune. Det gjelder også for de kulturminnene som Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har et forvaltningsansvar for.

ST 47/2022 Delegerete vedtak
DS 60/2022 Delegeret sak - Rondane NP - dispensasjon - motorferdsel barmark - transport av hundeeekvipasje i samband med søk etter kadaver 2022/7374 18.07.2022 00:00:00
DS 61/2022 Delegeret sak - Rondane NP - Frydalen LVO - dispensasjon - motorferdsel barmark - bruk av spisshund som løs hund og viltkamera- fellingsforsøk på jerv - fellingslag for Fron og Ringebu og Sel 2022/7477 21.07.2022 00:00:00
DS 62/2022 Rondane NP - Frydalen LVO - forlengelse dispensasjon - bruk av spisshund som løs hund - fellingsforsøk på jerv - fellingslaget Fron og Ringebu 2022/6804 08.07.2022 00:00:00
DS 63/2022 Forlenget varighet - Delegeret sak - Rondane NP - Frydalen LVO - Myldingi NR dispensasjon - motorferdsel barmark - bruk av spisshund som løs hund og viltkamera- fellingsforsøk på jerv - fellingslag for Fron og Ringebu og Sel 2022/7477 31.07.2022 00:00:00
DS 64/2022 Delegeret sak - Rondane NP - Frydalen LVO - Myldingi NR - dispensasjon - kommunene Sel, Nord-Fron og Sør-Fron motorferdsel, bruk av løs hund (spisshund) og viltkamera ved skadefellingsforsøk på jerv 2022/7477 10.08.2022 00:00:00
DS 65/2022 Delegeret sak - Rondane NP - Frydalen LVO - dispensasjon - motorferdsel barmark - bruk av spisshund som løs hund - fellingsforsøk på jerv - fellingslaget Fron og Ringebu 2022/6804 01.07.2022 00:00:00
DS 66/2022 Rondane NP - dispensasjon - motorferdsel barmark på veggen til Rondvassbu - bruk av viltkamera for lokalisering av jerv 2022/7357 18.07.2022 00:00:00
DS 67/2022 Delegeret sak - Rondane NP - Dovre NP - Grimsdalen LVO - dispensasjon fra båndtvangbestemmelsene i forbindelse med skadefellingsforsøk - bjørn - Dovre skadefellingslag 2022/8000 15.08.2022 00:00:00
DS 68/2022 Delegeret sak - Rondane NP - oppsetting av skilt ved Lonin om telting 2022/7343 18.07.2022 00:00:00
DS 69/2022 Delegeret sak - Frydalen LVO - skilt om villreinjakt - Sel fjellstyre 2022/8090 17.08.2022 00:00:00
DS 70/2022 Dovre NP - avslag - ti på topp Falketind - 2022 - Alvdal Turforening 2022/7155 12.07.2022 00:00:00
DS 71/2022 Delegeret sak - avslag - utsatt frist - Dovre NP - ti på topp - 2022 - Alvdal Turforening 2022/7155 21.07.2022 00:00:00
DS 72/2022 Delegeret sak - Rondane NP - Dovre NP - avslag - bruk av drone - Norumfoto v/ Tommy Norum 2022/6303 21.06.2022 00:00:00
DS 73/2022 Rondane NP - dispensasjon - viltkamera - skadefelling jerv 2022/6804 04.07.2022 00:00:00
DS 74/2022 Delegeret sak - Rondane NP - Dispensasjon til plassering av stolpe ifbm stolpejakt i Sel kommune 2022/6445 29.06.2022 00:00:00
DS 75/2022 Delegeret sak - Rondane NP - Myldingi NR - dispensasjon - motorferdsel - Gammelgården - Bjørnhollia - naturtypekartlegging - Stiftelsen Biofokus 2022/7599 29.07.2022 00:00:00
DS 76/2022 Delegeret sak - Rondane NP - motorferdsel - barmark - overvåkning i referanseelver - NINA 2022/6544 23.06.2022 00:00:00
DS 77/2022 Delegeret sak - Hemmeldalen NR - dispensasjon - transport av felt elg og hjort - 2022 - 2025 Kiær Mykleby 2022/7689 02.08.2022 00:00:00
DS 78/2022 Delegeret sak - Motorferdsel barmark 2022 - transport til hytte gbnr 344/16 Nord-Fron kommune- Ole Kristian Haug 2021/4504 14.06.2022 00:00:00
DS 79/2022 Delegeret sak - Dispensasjon - Motorferdsel barmark 2022 - Gråsida grunneierlag 2022/7186 12.07.2022 00:00:00
DS 80/2022 Delegeret sak - Frydalen LVO - Dispensasjon motorferdsel barmark 2022

Høring - Regional plan for det inkluderende Innlandet 2023 - 2026 (2030)
2021/3803
Svar - Søknad - Rondane NP - 2022 - organisert ferdsel - Folldal Turlag 2022/7458
Svar - Folldal turlags aktivitet i Rondane 2022 2022/7493
Rondane NP - Dovre NP - merking av stier og tilrettelegging for aktiviteter i
nasjonalparkene 2022/7923
Rondane NP - Dovre NP - svar - merking av stier og tilrettelegging for aktiviteter i
nasjonalparkene 2022/7923
Oppdatert - Rondane NP - Skilting og informasjon - Stilaget for Mysusetter,
Raphamn og Kringseter 2022/7923
Rondane NP - Grimsdalen LVO - mottatt rapport om berging av kalv 2022/7927
Rondane NP - Frydalen LVO - opplysning - søknad om forlengelse av
skadefellingstillatelse på jerv - Deres ref. 2022/7873 2022/7477
Frydalen LVO - oppsummering av befaring Søre Eldåseter 17.08.22 2020/6810
Frydalen LVO - avtale med Jørn Lodver Dalseg - rydding av einer på Eldåsetra
2020/6810
Frydalen LVO - godtatt - avtale med Jørn Lodver Dalseg - rydding av einer på
Eldåsetra 2020/6810
Oppdatert liste, 28.07.22 - tiltak 2022 - Rondane-Dovre nasjonalparkstyre 2021/9548
ST 49/2022 Eventuelt